

naša luč

1990
marec
3

Slovenija, moja dežela — koliko te poznam?

Lepotica med slovenskimi rekami je Soča, saj je neobičajno bistra in v sebi odseva modrino neba. Izvira v osrčju Julijcev. Najprej se previra skozi globoko zajedeno dolino, nato teče po široki prodnati dolini, kasneje po ravnini, in se izliva v Jadransko morje.

Sicer pa je Slovenija preprežena z ožljem rek in rečic, da vodo zlepa kje ne zmanjkuje. Tudi ta blagoslov bi nam prišel v zavest šele, ko bi se kje drugje na zemeljski obli srečali z deželami, ki so brez vod in zato brez blaginje.

ZELENA DEŽELA

Nekoč je bilo vse slovensko ozemlje pokrito z gozdovi. Človek jih je potem veliko izsekal in površine obdelal. A še vedno pokrivajo gozdovi skoraj polovico Slovenije. Na vzhodu se širi Pohorje, „pljuča“ Štajerske, na Dolenjskem Krakovski gozd s koščkom pravega pragozda, nedaleč stran Kočevski Rog, na Notranjskem obsežni notranjski gozdovi in Snežnik, pa gozdovi v Brkinih, in više gori gorenjski in obsoški gozdovi. Gozd se je umaknil v višine, nemalo pa ga je ostalo tudi v ravnini. Največ je iglastih gozdov, za njimi bukovih, v višinah poganjajo macesni, še više ruševje. Po ravnini se je razširil hrastov gozd, po Krasu bori, gabri in jeseni.

Na prostor med gozdovi so se zleknila polja, travniki, sadovnjaki in pašniki. Polja spreminjajo barvo, kakor jim to narekujejo letni časi. Posebno lepa so konec poletja, ko jih cvetoča ajda barva nežno rožnato.

Posebnost Slovenije je izredna množica rastlinskih vrst, saj se tu srečujejo zastopnice srednjeevropske, panonske in ilirske flore. V gorah poganjajo alpske rože, ob morju sredozemske.

ŽIVALSKI SVET

V Sloveniji živijo živali v skladu z obliko okolja nekako v treh skupinah: po nižinah ene, v gorskem svetu druge, na obmorskih tleh tretje.

Najštevilnejše so tiste, ki so doma v gorskem svetu: gams, divji petelin, rušev, planinski orel, pa srne, jeleni, divji prašiči, zajci, kune, belke, skalni jereb, razni glodalci.

Kraški podzemski svet je tudi na živalih spremenil marsikaj: te so se z izgubo oči in kožnega barvila prilagodile večni temi. Človeška ribica ali proteus je nekakšen simbol naše domovine.

LJUDSKA UMETNOST

To, kar je ustvarila ljudska umetnost, spremlja vse naše življenje. Ti izdelki pomenijo dragoceno kulturno dediščino.

Če pogledamo samo našo kmečko domačijo! Hiše alpskega tipa so pri tleh zidane, zgoraj lesene in obdane z lesenim hodnikom, pokrite s skodlami. V Cerklanskem in Loškem pogorju so hiše zidane, nekatere prav mogočne, nadstropne, z mnogimi okni in brez zunanjih hodnikov. Sredozemska hiša je postavljena iz rezanega kamna in pokrita s položno streho iz korcev, na

katere so položili kamne, da jih varujejo pred sunki burje. Osrednjeslovenska hiša je preprosta, zidana in pobeljena. Panonska hišica je skromna, pritlična in neznatna ali pa postavljena vrh hleva in opremljena z lesenimi stopnicami, ki zunaj hiše drže k vhodnim vratom.

Na oknih slovenskih hiš žari cvetje, z „gankov“ gorenjskih hiš se spuščajo nageljni kot slapovi.

Ob vaseh stojijo kozolci, ta posebnost slovenske pokrajine. Po vinogradih čepijo bele zidanice, ki ponujajo prijaznost in kapljico za težke dni. Klopotci klepečejo med sabo in odganjajo požrešne ptice.

Civilizacija je odnesla iz vsakdanjega življenja narodno nošo. Poslikane panjske končnice, skrinje, slike na steklu, stari plesi in pesmi ter stari običaji — vse to izredno narodno bogastvo so novi časi odplaknili v ropotnico časa. Ljudska domiselnost, ki se je uresničevala v pogovorih, uganakih in pripovedkah, se je preselila v knjige.

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
Kočevje je mesto v kraškem Kočevskem polju ob velikem okljuku ponikalne reke Rinže.

kaj bo drugače v demokraciji?

KPS si je z revolucijo nasilno in nezakonito prisvojila oblast in potem 45 let zganjala nad slovenskim narodom ideološko nasilje — o tem se danes tudi doma že odkrito piše. KPS je tudi izključni krivec za vsestransko krizo v Sloveniji. Zato je prišel čas, da partija izgubi oblast v moji deželi. Koliko oblasti bo še obdržala, je odvisno od prebujenosti in pokončnosti naših rojakov: vsak odstotek njene oblasti bo slabo spričevalo zanje.

Bolj nas zanima, kako bo videti življenje v demokratični Sloveniji. Ena od opozicijskih strank — Slovenska demokratična zveza — je objavila svoje zahteve za zagotovitev neodvisnosti slovenske države in njene snovne blaginje. Ker bodo tudi ostale demokratične stranke te zahteve gotovo sprejele, si je možno iz njih ustvariti prihodnjo podobo Slovenije. Te zahteve so:

- Uvede se postopek za sprejem nove slovenske ustave ter za preureditev Jugoslavije v konfederacijo. Iz naziva Socialistična republika Slovenija se črta beseda Socialistična, s slovenske zastave in grba se odstrani zvezda.

- Odpravijo se predpisi o izobešanju poleg državne zastave tudi partijske.

- Slovenija takoj preneha nakazovati sredstva v zvezni sklad za nerazvite.

- Omogoči se obnova vseh političnih procesov. Vsi politični zaporniki se takoj izpustijo iz zapore.

- Izvede se preiskava vseh povojnih pobojev in montiranih procesov.

- Takoj je treba odpraviti vsa prepovedana območja v Sloveniji (predvsem Kočevski Rog), množična grobišča pa ustrezno urediti in označiti.

- Takoj se odpravi politična policija, to je sedanja državna varnost. Takoj se odprejo vsi arhivi.

- Iz šolskih učbenikov se izloči vsa preživela ideološka navlaka in zgodovinske nesrešnice.

- Popiše se premoženje dosedanjih družbenopolitičnih organizacij in neupravičeno pridobljeno premoženje se podržavi.

- Vsem Slovencem v tujini je treba takoj omogočiti nemoten povratak v domovino.

- Takoj se preneha plačevati dodatni 3%-ni davek za vojsko. Vojaški obvezniki iz Slovenije se odslej pošiljajo na služenje vojaškega roka le v Slovenijo.

— — —

Še bo lepo v moji deželi!

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez Horn-
böck, 9020 Celovec, Viktringer
Ring 26. Tisk: Tiskarna Družbe sv.
Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer
Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA
(v valuti zadevne dežele):
Avstrija ..... 170 šil.
Anglija ..... 8,50 fun.

Belgija ..... 525 fran.
Francija ..... 80 fran.
Italija ..... 18.000 lir
Nizozemska .. 26 gld.
Nemčija ..... 25 mark
Švica ..... 23 franc.
Švedska ..... 80 kron
Avstralija .... 14 dol.
Kanada ..... 17 dol.
ZDA ..... 13,50 dol.

Razlika v cenah je zaradi neenake
poštne v posameznih državah in
različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejmajo poverjeniki in
uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA.

zavrženi nasvet

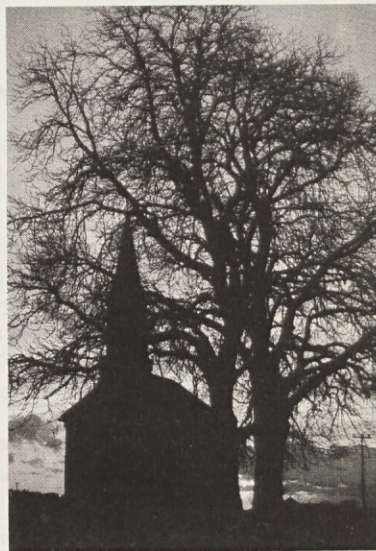
Televizija je predvajala zanimivo igro. Direktor bolnice je praznoval 60-letnico. Na praznovanje je povabil svoje sodelavce. Med povabljenimi je bil tudi mlad kirurg, sposoben in priljubljen. Njegov šef je odhajal v pokoj, zato je on upal, da bo prevzel njegovo mesto. Praznovanje šefove obletnice je bila lepa priložnost, da pokaže, kako ceni svojega predstojnika. Hotel mu je podariti lepo darilo. Odšel je v veleblagovnico in iskal kaj primerne. Pri operacijah ni bil v zadregi, tu, v trgovini pa se ni mogel odločiti, kaj naj kupi. Prijazna prodajalka je opazila njegovo

zadrego in ga vprašala, za koga bo darilo. Povedal je, da za šefa. „Če pa je zanj, potem kupite to vazo,“ je svetovala. „Moderna oblika, edini primerek, le cena je pošteno zasoljena.“ Po dolgem oklevanju se je ojunčil in kupil vazo. Komaj je zapustil trgovino, je prodajalka sporočila šefu bolnice, ki je bil vnet zbiralec dragocenih vaz, da mu je njegov mlajši sodelavec kupil prelepo vazo, a ker je predraga, mu je zaračunala zgolj polovico, drugo polovico pa naj poravnaj šef. Ta je ponudbo z odprtimi rokami sprejel in nestrpnost čakal, da bo vazo dobil.

Praznovanje je bilo skrbno pripravljeno. Po slavnostnih govorih je vsak povabljenec osebno čestital zaslužnemu direktorju in mu predal svoje darilo. Ko je prišel na vrsto mladi kirurg, se je šefov obraz razpotegnil v širok nasmeš v pričakovanju, da bo njegova zbirka vaz še bogatejša. Mladi zdravnik je korajžno čestital šefu in mu zaupal, da je dolgo izbiral in s pomočjo zaročenke tudi, vsaj tako upa, dobro izbral.

Zavitek je bil težak, skoraj pretežak za vazo. Šef ga je počasi in dostojanstveno odvijal. Namesto vaze se je prikazala bronasta plastika metalca diska. Osupel in vidno razočaran je odložil darilo. Očitajoče je ošinil prodajalko, ki je bila tudi med povabljeni. Ta je za-

prepaščena zrla bronasti kip. Ni mogla razumeti, da si je mladi kirurg premislil in ni podaril vaze, ki mu jo je bila prodala. Vedela je, da je šef strasten zbiralec vaz in mu nobena cena ni bila previsoka.

Bog,
tudi kdor je s teboj prelomil,
se lahko vrne k tebi,
kajti zate ni nič neozdravljivega,
tvoja ljubezen je nepreklicna.

slovenski katoliški izobraženci

Slovenci!

Živimo v času velikih sprememb. Izstopamo iz vladavine duhovnega in političnega nasilja, pod katerim smo Slovenci preživeli skoraj pol stoletja. Pri iskanju skupne poti v prihodnost nas vodi luč evangelija, katoliškega verskega in moralnega nauka ter dognanja katoliške socialne misli. Temelji našega skupnega doma so:

DEMOKRATIČNO UREJANJE SKUPNIH ZADEV

Demokratična družbena ureditev je sedaj najboljši družbeni sistem, ki izključuje možnost prilaščanja oblasti. Spoštovanje dostojanstva človeka-posameznika, ki ima svoj najgloblji temelj v bogupodobnosti, je odločilno merilo humanosti in demokratičnosti družbenega reda. Svoboden človek je temelj narodnega občestva.

NEODVISNOST NARODA

Narod je skupnost, v kateri človek na najbolj naraven način uresničuje svoje življenjsko poslanstvo. Narod je za nas vrednota, za katero smo pripravljeni na žrtve in odrekanja. Biološka, moralna in gospodarska

ogroženost nas opominja, da se vrnemo na pot naravne rasti slovenskega naroda. Nočemo biti več narod zbeganih, nepolitičnih ljudi, ki bi skrbeli le vsak zase in za svojo ozko, predvsem gmotno blaginjo.

Pozdravljamo zamisel o Slovenskem svetovnem kongresu.

SOŽITJE MED LJUDMI

Usodni časi terjajo od slovenskega naroda, da premaga razcepljenost, ki je posledica preteklih strahot. Pot da sprave, za katero se zavzemamo, bo odprta tedaj, ko bo prišla na dan vsa resnica. Javna sprava ni mogoča, dokler grobovi sinov in hčera našega naroda niso označeni v duhu slovenskega in evropskega civilizacijskega izročila.

Mladi kirurg je drugi dan ugotovil, da je nekaj narobe. Pri jutranji viziti je šef pokazal na napake, ki jih v resnici ni bilo, in je mladega zdravnika javno osramotil. Črtal ga je z vseh operacij in mu dal najnižja dela.

Teden dni je mladi kirurg čakal, da se bo kaj spremenilo, a je bilo iz dneva v dan bolj neznosno. Končno mu je prekipelo. Hotel je k šefu, a ga tajnica ni pustila k njemu. Odrinil jo je in stopil naprej. Skozi priprta vrata je zaslišal razkačen šefov glas: „Kje je vaza? Plaval sem 2000 mark in jo hočem imeti!“ V trenutku se je mlademu kirurgu posvetilo, zakaj se je njun, že skorajda prijateljski odnos, spremenil. Še sanjalo se mu ni, v kaj se je zapletel, ker ni upošteval prodajalkinega nasveta. Ni poznal okusa in navad svojega šefa.

Tako se v življenju velikokrat zgodi. Gluhi smo za dobrohotne nasvete drugih, sami najbolje vemo, katera odločitev je najboljša. Za mladega kirurga je bilo usodno, da ni prisluhnil izkušnemu nasvetu prodajalke. Pretirana samozavest ga je neslutečega skoraj spravila ob kruh in kariero.

Filmska zgodba se je nadaljevala, tokrat s srečnim razpletom za mladega zdravnika. A lahko bi se končala drugače.

Veliko težje in usodnejše je, če preslišimo moralne, vzgojne, verske na-

svete. Te dni, v postnem času, nam Cerkev nalaga in svetuje post. Le čemu se vtika v naše življenje? Posta tako ni več, mislijo mnogi. Že beseda post naježi naše razpoloženje. Navadno mislimo zgolj na odpoved pri hrani. Vitka postava je sicer izziv, ki godi vsakemu človeku. Za ohranitev linije smo pripravljeni marsikaj pretrpeti, se odpovedati slaščicam in drugim dobrotam. A zmernost pri jedi še ni smisel posta!

Post želi očistiti telo, ga osvoboditi nepotrebnih razvad in odpreti dušo k višjim vrednotam, k Bogu. Poskusimo v letošnjem postnem času nekoliko drugače!

Gotovo ne bo škodilo, če se bomo odpovedali kakšni razvadi, pokadili nekaj škatlic cigaret manj, popili manj steklenic vina, se odpovedali slaščicam in gurmanskim pogrinjkom. Vsake, kaj mu je najbolj pri srcu. Prihranjeno bomo darovali tistim, ki nimajo.

Težji del posta bo, da uredimo naše razrahljane vezi in medsebojne odnose. Obvladovati čustva, razboritost značaja, znati sprejeti tudi krivico in razočaranje. Duh časa nas sili v naglico, površnost. Naj se vsaj v postu malo ustavimo, premislimo, drug drugemu prisluhnemo! Naj odkrijemo čas zase in za druge!

Lahko sklenemo, da se bomo vsaj en večer v tednu v miru pogovarjali. Brez vklopljenega televizorja, brez časnika v rokah ali slušalk v ušesih. Prisluhnimo drug drugemu! Vsakogar nekaj tare. Vsak ima svoj pogled, mnenje, razloge in stališča. Pustimo drugemu pravico do drugačnosti, a iščimo vezi, ki nas povezujejo! Tudi popustiti in potrpeti je treba! Koliko družin se še zna sproščeno pogovarjati? Odpreti se bližnjemu, mu posvetiti čas in pozornost, je pogoj za odprtost do Boga.

Potrpeti je treba tudi v službi. Židana volja, prijazen nasmeš naj zamenjata čemeran pogled! Jezus nam naroča, da drug drugega bremena nosimo.

Naša duša potrebuje tudi duhovnega okrepčila, molitve, premišljevanja, dobre knjige in klene misli. Vse to nam lahko prinese postna drža. Pred najvažnejšimi življenjskimi odločitvami se je Jezus umaknil in je molil.

Postni čas je čas milosti, ko se odpovemo sebi, da bi živeli za Boga in drugega. To je zaklad, ki ga ne zažirata molj, ne rja, ne inflacija!

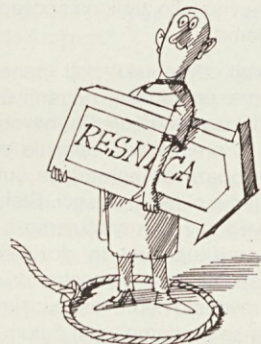
resničnost

Čeprav se je zdelo, da učitelj uživa življenje in ga živi v polnosti, so vendar vedeli, da se tudi velikih tveganj ne boji. Obsojal je nasilje vlade in s tem izzival zapor in smrt. Šel je s skupino učencev pomagat v vas, okuženo s kugo.

„Modri se ne bojijo smrti,“ je ponavljal.

„Zakaj bi človek tako lahko-miselno tvegaj življenje?“ so ga nekoč vprašali.

„Zakaj je človeku tako malo mar, če ugasne sveča, ko se že svita?“

prerokba

„Rad bi postal učitelj resnice.“

„Ali si pripravljen, da te bodo zasmehovali, te prezirali in da boš trpel lakoto do svojega petinštiridesetega leta?“

„Sem. Toda povej mi: kaj se bo zgodilo po petinštiridesetem letu?“

„Takrat se boš na to že privadil.“

Ne zavržimo preizkušene metode notranjega očiščenja, ki nam jo svetuje Cerkev! Nekaj dragocenih vaz moramo odkriti in podariti, da bomo prinesli sebi in drugim odrešenje. Veliko uspeha pri iskanju pravih vaz želim sebi in vam!

Don Kamilo

Resnici moramo vrniti domovinsko pravico. Le dobrota in resnica združujeta ljudi.

SOŽITJE Z NARAVO

Ljudje smo del stvarstva in odgovorni za naravo. Zavzemamo se za spoštljiv odnos do narave. Odklajnimo potrošniško miselnost, ki vidi srečo človeka le v gmotnem udobju, ne oziraje se na škodljive posledice. Živeti hočemo v naravno zdravem in duhovno čistem okolju.

VERA

Vera navdihuje žrtvovanje za skupnost. Demokracija potrebuje moraliste, preroke in svetnike. Brez njihovega navdiha bi bila družba materialistična, dolgočasna in šibka.

greh in sprava

začeti znova

Dandanes kristjani ne govorijo radi o spovedi. Pogovorov s takšno vsebino se izogibajo. Nekateri so spoved opustili in o njej ne želijo razmišljati. Drugi morda tu in tam zaidejo v spovednico, a iz navade, brez notranjega prepričanja. Število spovedi upada veliko hitreje kot prejetanje drugih zakramentov. Često se sliši: k spovedi hodijo samo še otroci in starejši, ki ohranjajo privzgojene navade svoje mladosti. Smo duhovno tako zreli, da spovedi ne potrebujemo?

Na svoji življenjski poti nenehno stremimo k popolnosti, notranji ubranosti, ki nas osrečuje in osvobaja. Vsakdo, ki premišljeno opazuje svoje življenje, opazi, da notranjega duhovnega sklada ni lahko doseči. Sleherni dan se vedno znova srečujemo z različnimi preizkušnjami in doživetji, s svojo slabostjo in s slabostmi drugih. Večkrat ravnamo nepremišljeno, krivično ali pa se predamo zgolj čutom. Ob trenutkih stremimo, ko pogledamo sami sebi v obraz, občutimo nelagodje, tesnobo, strah, pogosto tudi krivdo.

Globina duše nas neizprosno opozarja. TAKO NE GRE VEČ NAPREJ, NEKAJ SE MORA SPREMENITI, TAKO NE MOREM VEČ ŽIVETI. Takšne spodbude k notranji spreobrnitvi lahko potlačimo, preslišimo. Često zmanjkuje tudi moči, poguma, volje.

Napetost med notranjo potrebo očiščenja in šibko voljo rešujemo na svojevrsten način: Namesto, da bi se spremenili, odprli drugim, iščemo napake v našem okolju, družbi. Spremeniti bi se morali drugi, ne jaz! Res je, da popolne družbe ni. Napake, krivice, izkoriščanje je potrebno odpraviti. A to še ne pomeni, da imamo vedno prav, da smo le mi upravičeni presojeti in zahtevati, da se drugi spreminjajo po naših vzorcih, željah in predstavah.

In če se vprašamo, kaj moramo sto-

riti, da se bomo resnično notranje obnovili, da se bomo osvobodili tesnobe, dušnega nelagodja? Nekdo bo zavil v posvetovalnico k dušeslovcu, drugi se bo raje zatekel k vedeževalcu, tretji se bo ogrel za omamo in mamilo pozabe. A krščanski recept za kleno dušo je

samo eden — redna in temeljita spoved.

Spoved je zrcalo mojemu življenju. V njej se vidim takšen kot sem: nepopoln, krhek, slaboten, z mnogimi napakami. Šele doživetje lastne nemoči zbudi potrebo po srečanju z Nekom, ki te sprejema, ki te ima rad, ki te podpira, ki ti odpušča. V zakramentu sprave me Bog sprejema takšnega kot sem, brez okrasja. V mojem grehu in krivdi mi stoji nasproti s svojo Ljubeznijo. Ponižno priznanje dviga grešnika NAZAJ K OČETU. Duhovnik spovednik me le vodi k Njemu in z odvezo potrjuje, da me Bog sprejema vedno, tudi v slabosti.

kratka zgodovina zakramenta sprave

Zunanja oblika zakramenta sprave je bila v burni cerkveni zgodovini zelo pestra. Isti pa je ostal namen: spremeniti se, spraviti se z Bogom in Cerkvijo.

● V prvih krščanskih stoletjih so sprejemali zakrament sprave zelo redko, najverjetneje samo enkrat v življenju. Samo trije grehi so bili predmet zakramentalnega odpuščanja: odpad od vere, umor in prešuštvo. Pozneje tudi tatvina in drugi težji prestopki, če so bili storjeni javno in so dajali hudo pohujšanje. Drugi grehi so se odpuščali z obojestransko spravo, z molitvijo, zasebno pokoro, dobrimi deli. Kdor je javno zagrešil katerega izmed omenjenih hudih grehov, se ga je moral spovedati škofu in je bil nato javno oklican za „spokornika“. 40 dni je moral delati javno pokoro in ni bil pripuščен k obhajilu. Celotno občestvo je molilo zanj. Ob zaključku posta je prejel odvezo in bil svečano ponovno sprejet v cerkveno občestvo. Ponoven padec je bil Cerkvi znamenje, da spreobrnitev ni bila odkritosrčna.

● V 6. stoletju je pod vplivom vzhodnih in irskih menihov nastala

navada, da so se spokorniki duhovniku spovedovali tudi skrivnih grehov. Odveza je bila v teh primerih podeljena posameznemu grešniku posebej, nejavno. Tudi pokoro je spovedanec opravljal zasebno. Duhovnik je postal zavezan k spovedni molčečnosti. Odslej je bilo mogoče prejeti zakrament sprave tudi večkrat v življenju. Ta, še danes najobičajnejša oblika zakramenta sprave hoče poudariti, da sta Jezus in njegova Cerkve vedno pripravljena na brezpogojno spravo. Milosti zakramenta je lahko deležen vsak kristjan, ki obžaluje svoje grehe in se želi poboljšati.

● Sprememba načina spovedovanja je povzročila, da so druge oblike sprave izgubile na pomenu. Od 13. stoletja je prišlo v navado, da je moral vsakdo, ki je želel k obhajilu, poprej k spovedi.

● V zadnjih desetletjih prihaja ponovno v zavest, da je obhajilo nedeljiv del maše. Kesanje na začetku maše nas nanj pripravi. Zakrament sprave pa ohranja poseben pomen. Daje nam tolažbo in moč v naših osebnih slabostih.

zakrament sprave danes

Cerkve zahteva osebno spoved za „velike grehe“. Velik greh stori, kdor se V VAŽNI STVARI ZAVESTNO IN SVOBODNO ODLOČI PROTI BOGU. Za manjše grehe nam Cerkve priporoča redno, najbolje mesečno spoved. Zakramentalna odveza je vidno znamenje božje pripravljenosti odpuščanja in nas vedno znova še tesneje poveže z Jezusom in Cerkvijo. Duhovnik nam pri tem pomaga, da vedno znova premišljujemo o naši življenjski poti, o naši odgovornosti do sebe in drugih. Od spovednika smemo mirno veliko pričakovati, saj je važen dejavnik duhovne rasti naše osebe.

Spovedancu so odpuščeni njegovi grehi, če:

— osebno izpove duhovniku svoje grehe,

— svojo krivdo odkritosrčno obžaluje in zmoli kesanje,

— je pripravljen storjeno krivico popraviti in sprejeti pokoro,

— dobi odvezo.

Sam obred zakramenta sprave lahko poteka različno:

- v spovednici
- v spovednem kabinetu
- s spravnim bogoslužjem

oblike sprave

Cerkve pozna več načinov sprave z Bogom in ljudmi. Odpuščeno nam je: — če se spravim z bližnjim „In kadar vstanete k molitvi, odpustite, če imate kaj proti komu, da vam tudi vaš oče, ki je v nebesih, odpusti vaše pregreške.“ (Mr 11, 25)

— če se žrtvujemo za drugega: „Gojite med sabo čim močnejšo ljubezen, ker ljubezen pokrije veliko grehov.“ (1 Pt 4, 8)

— če molimo v očenašu: „Odpusti nam naše grehe, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.“

— če beremo sveto pismo: Duhovnik moli po evangeliju: „Evangeljske besede naj izbrišejo naše grehe.“

— če na začetku maše priznamo svoje grehe: Duhovnik prosi: „Usmili se nas, vsemo-gočni Bog, odpusti nam naše grehe in nas privedi v večno življenje.“

— če sodelujemo pri spokornem bogoslužju: Krivda in odpuščanje nista samo v razmerju posameznik in Bog, marveč zadevata tudi širše krščansko občestvo.

— če smo krščeni: Krst je prvi zakrament sprave z Bogom, spreobrnjenje, življenje v povezavi z Bogom in njegovo Cerkvijo.

— če prejmemo bolniško maziljenje: Gospod ozdravlja in daje novo življenje. Duhovnik prosi v molitvi za bolnika: „Odpusti mu grehe in obvaruj ga vseh skušnjav.“

— pri spovedi: Bog nam vedno znova ponuja svoje prijateljstvo. Spovednik moli odvezo: „In jaz te odvežem tvojih grehov v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.“

skrivnost Cerkve

Človeškemu duhu je najbolj sprejemljiva podoba Cerkve, občestva verujočih. Kdorkoli veruje v Jezusa Kristusa in v njegov evangelij ter upa v izpolnitev njegovih obljub, kdorkoli je z njim povezan z vezjo ljubezni in izpolnjuje njegove zapovedi, mora biti z globoko duhovno vezjo in ljubezensko vdanostjo tudi eno z vsemi, ki so deležni istega duha.

Toda če je lahko že neka naravna človeška skupnost vse kaj več kot le preprosto združenje raznih posameznikov, to še veliko polneje velja za nadnaravno občestvo Cerkve. Povezanost duše s Kristusom je vse kaj drugega kot povezava med dvema zemeljskima osebam: začne se s krstom in se z drugimi zakramenti nenehno krepi.

Povezanost s Kristusom vključuje zblizanje med vsemi posameznimi člani krščanskega občestva. Tako Cerkev dobiva podobo Kristusovega skrivnostnega telesa. To je živo telo. Duh, ki ga prešinja, je Kristov duh. S svojim delom odrešenja ji je dal sposobnost sprejeti milost in jo tako na novo preustvaril.

Vsaka duša, ki je očiščena s krstom in dvignjena v stanje milosti, je z isto milostjo ustvarjena po Kristusu in rojena za Kristusa. Toda ustvarjena je v Cerkvi in rodi se po Cerkvi. Cerkev jo oblikuje in prepaša z božjim življenjem. Tako je Cerkev mati vseh, katerim je namenjeno odrešenje.

Edith Stein

(Žena in njena usoda)

Edith Stein (1891—1942)

Edith Stein se je rodila v Wrocławu, ki je tedaj pripadal Nemčiji. Bila je najmlajša, sedma po vrsti. Njen oče, imovit lesni trgovec, je umrl, ko je imela komaj dve leti. Skrb za sedmero otrok je prevzela mama, ki je bila sila podjetna in zares „močna žena“, kakršno poveljuje sveto pismo. Otrokom je bila ljubeča mati in trden moralni vzor. Poskrbela je, da so bili vsi njeni otroci primerno izobraženi.

Edith je bila silno nadarjena in marljiva. V šoli je bila vedno med najboljšimi. Študirala je nemščino, zgodovino in modroslovje, ki jo je najbolj zanimalo. Preselila se je v Göttingen, kjer je tedaj predaval znameniti modroslovec Edmund Husserl. Kmalu je bilo splošno znano, da je Edith Stein njegova najboljša in najbolj nadarjena učenka. Pri njem je doktorirala in postala njegova pomočnica.

iskalci in pričevalci

V Freiburgu, kamor se je preselila s svojim profesorjem, je srečala nekaj globoko vernih kristjanov, s katerimi je navezala tesnejše stike. Občudovala je njihovo moralno trdnost in moč, s katero so premagovali težke življenjske preizkušnje. Prvič je doživela občestvo verujočih, Cerkev, ki je bila rojena iz Jezusovega odrešilnega trpljenja. Njena nevera se je zrušila v prah. Mirno je še naprej znanstveno delala, a obenem ves čas iskala resnico zase, za svoje življenje. Iskanje resnice ji je bila ena sama molitev.

V iskanju resnice je naletela na knjigo svete Terezije Avilske. Prebrala jo je v eni sapi. Vse ji je bilo domače. Spoznala je RESNICO. Kupila si je mašno knjigo in katekizem. Oboje je natančno preštudirala. Potem je šla v katoliško cerkev k maši. Po maši se je približala duhovniku in ga brez ovinkov prosila, naj jo krsti. On ji je odgovoril, da se mora za ta korak pripraviti, poučiti. „Izprašajte me!“ mu je dejala in izkazalo se je, da Edith katoliški nauk temeljito pozna. Duhovnik ji je obljubil, da jo bo za novo leto 1922 krstil.

Silvestrsko noč, noč pred svojim krstom, je Edith prečula v molitvi. Izbrala si je krstno ime Terezija. Na svoj krstni dan je prejela tudi prvo obhajilo, ki je bilo poslej njena redna duhovna hrana.

Po prestopu v katoliško Cerkev je še več let znanstveno delovala, predavala na univerzi v Münstru in prevajala sv. Tomaža Akvinskega, dokler ni v njej dozorel sklep, da stopi v karmeličanski samostan. Z dvainštiridesetimi leti je stopila v karmeličanski samostan v Kölnu. Pred nacističnim preganjanjem se je umaknila v Echt na Nizozemskem, odkoder je bila odpeljana v zloglasni Auschwitz. Skupno s svojo rodno sestro Rozo, tudi karmeličanko, je izginila v pepelu taborišnega krematorija. Papež jo je razglasil za blaženo.

med vrsticami

Z izreki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

DELO:
BUČAR: POGUMNI IN
PREPLAŠENI

Ob stališčih CK ZKS do izjav Zbora za ustavo posebej zbode v oči poza, s katero nastopi CK: Mi smo, ki ne-ustrašeno branimo slovenske interese in demokracijo, in smo to ponovno tudi že dokazali; nekateri (mišljena je opozicija) pa se umikajo in celó javno pozivajo na umik. Gre za namigovanje, med drugim, na izjavo predsednika SDZ dr. Požarnika (ob seji zveznega CK, ki je razpravljaval o slovenskih ustavnih dopolnilih). V tej izjavi je šlo za opozorilo, naj si aktivisti slovenske opozicije po potrebi poiščejo zavetje pred morebitnimi represalijami, če bi se izid končal z vojaško intervencijo.

Vsebinsko se tudi jaz z izjavo posem strinjam in sprejemem očitke o „strahopetstvu“, ki jih je na opozicijo prvi naslovil Kučan in s tem odprl novo fronto proti opoziciji. Pihovanje CK o (svoji) neustrašenosti je samo nadaljevanje te strategije.

Kot da bi res živeli v pravni državi, kot da bi res živeli v demokratični ureditvi, kjer veljajo vsaj temeljna pravila civilne družbe! Kot da ne bi bili nikoli slišali za pokol na Rogu, kot da ne bi vedeli za usodo legalno prizna-

ne opozicije po vojni, za usodo Jovanovića, za kulaške procese, za dachauske procese, za zapiranje ljudi za sleherno izjavo, ki režimu ni bila po volji, do nedavnih kampanj v zvezi s 57. št. Nove revije; kot da ne bi bili razumeli in razbrali ozadja in ciljev procesa proti četverici itd. itd. Še zlasti, ko so to veliko „demokracijo“ na lastni koži občutili s preganjanji, nekateri celó z dolgoletnimi zapori, številni vodilni člani sedanje politične opozicije. Komaj dobri dve leti je tega, kar se je vojska oglasila pri Ertlu s ponudbo za sodelovanje pri fizični odstranitvi vseh t. i. oporečnikov, pa morda še koga drugega.

In tega nikakor še ni konec! Ob vsaki reviziji ustavnega sistema se pojavi tudi zahteva po centralizaciji policijskih pristojnosti, prenosu večjih pooblastil na področju državne varnosti (beri: politične policije) v zvezno pristojnost.

Če se CK in Smole razburjata nad opozicijo, češ da oporeka legitimnosti sedanjih političnih institucij, morata sprejeti tudi načelo o njihovi kontinuiteti — o odgovornosti za vse tisto, kar je ta politični režim počel od dne, ko si je uzurpiral monopolno politično oblast, pa vse do danes.

Kaj se je dejansko spremenilo? V bistvenih stvareh popolnoma nič! Partija razpolaga z državo in njenim aparatom še kar naprej kot s svojo popolnoma zasebno lastnino in z znjo počenja, kar hoče, sprejema kakršnekoli ukrepe, daje soglasje h kakršnimkoli napadom na slovensko suverenost — odvisno od svoje lastne presoje. Ker ni nikakršne parlamentarne opozicije, si tudi zasluge za tisto, kar je bila prisiljena storiti zaradi pritiska opozicije in javnega mnjenja, pripiše med svoje lastne zasluge in si tako večja svoj politični kapital. Večja svoboda javnega izražanja in političnega organiziranja? Dokler ima Partija monopol nad oblastjo, ji to v ničemer ne škoduje. Takšna opozicija partiji samo koristi pred javnostjo in inozemstvom kot demokratično perje.

Samo zahteva najbolj osnovne pameti je, da taki oblasti ne gre slepo zaupati; oblasti, ki je nešteto krat prelomila vse obljube in dane besede. Kakšna zagotovila, razen ponovno lepih besed, lahko dá ta še vedno mono-

polna oblast, da se do svojih nasprotikov ne bo obnašala tako kot v preteklosti? Vsa njena zgodovina in njeno še prav nedavno ravnanje dokazujeta, da si pred čim takim ne bi prav nič pomišljala, če bi ji le koristilo, da se še naprej obdrži. Če tega danes ne dela, je to samo zato, ker so se okoliščine obrnile proti njej. Ne zato, ker bi se kar čez noč spreobrnila k demokraciji. Poleg tega pa ne živimo samo v Sloveniji, ampak tudi v Jugoslaviji!

Poziv dr. Požarnika k previdnosti je opozorilo, ki nas mora stalno spremljati — vedeti moramo, s kom imamo opravka!

Doslej smo zlasti od slovenske partije slišali mnogo lepih besed. Mnenje bomo lahko spremenili šele ob drugačnih dejanjih. Dotlej pa le previdno!

France Bučar, Ljubljana

DELO, Ljubljana, 30. dec. 89/91.

DELO: POLITIČNI SHOD ZDRUŽENE OPOZICIJE

Velika dvorana Cankarjevega doma v Ljubljani je bila premajhna, da bi sprejela vse, ki so se želeli udeležiti političnega shoda, ki ga je 17. januarja pripravil Demos — združena opozicija, potekal pa je pod geslom Prihodnost Slovenije.

Na tem političnem shodu so se stranke, vključene v Demos (Slovenska demokratična zveza, Socialdemokratska zveza Slovenije, Slovenski krščanski demokrati, Slovenska kmečka zveza in Zeleni Slovenije), predstavile širokemu krogu svojih morebitnih

Brez najmanjšega dvoma so za hude čase krivi komunistični voditelji, ki so jugoslovanskim narodom naprtili sistem, ki ni mogel funkcionirati. Moram poudariti, da so za krizo gospodarstva krivi komunisti in samo oni.

**DEMOKRACIJA,
Ljubljana, 26. dec.
89/91.**

Kje bi že bili, če v letih 1971/72 ne bi Broz, Ribičič in drugi pomagali spet začeti z „razredno politiko“ in drugimi neslanostmi. Zaradi njih sedaj capljamo za skoro vso Vzhodno Evropo.

DEMOKRACIJA, Ljubljana, 26. dec. 89/4.

prihodnjih volilcev, predstavile pa so tudi poglede na nekatera vprašanja prihodnje državne ureditve Slovenije, gospodarska in socialna vprašanja.

Nekateri tuji predstavniki, ki so nato pozdravili zbrane, niso skrivali svojih simpatij do Demosa. Karl Smolle, avstrijski zvezni poslanec slovenskega rodu, je med drugim dejal, da želi, da bi v Sloveniji zmagala demokracija in da bi na volitvah zmagal Demos.

Navzoče je najprej nagovoril dr. Jože Pučnik, predsednik Demosa in predsednik Socialdemokratske zveze Slovenije. Dejal je, da Demos postavlja dve temeljni zahtevi, od katerih ne odstopa: prva je **odprava enopartijskega političnega sistema**, ki naj ga zamenja večstrankarski sistem in pravna država, druga pa je, **naj se Jugoslavija vzpostavi kot konfederacija**, v kateri bo Slovenija imela svojo gospodarsko, kulturno in politično suverenost.

Sledili so nastopi predstavnikov strank, združenih v Demos: v imenu SDZ je nastopil dr. Hubert Požarnik, za SKZ Ivan Oman, za SDZS Matjaž Šinkovec, za SDK Lojze Peterle in za Zelene dr. Dušan Plut. Spregovoril je tudi predsednik Zveze slovenske kmečke mladine Marjan Podobnik. Na kratko so predstavlili svoje stranke, pa tudi svoje poglede na bližajočo se volitve.

Ugledni predstavniki Demosa so potem predstavili poglede na posamezna področja političnega, gospodarskega in socialnega življenja v Sloveniji. Med drugim so nastopili dr. Dimitrij Rupel, dr. Rajko Pirnat, dr. Franče Bučar in dr. Jože Mencinger.

Na shodu so predstavili tudi Deklaracijo o slovenski samoodločbi.

DEKLARACIJA O SLOVENSKI SAMOODLOČBI (skrajšano)

Slovenske demokratične in opozicijske stranke so se odločile združiti, da bi na miren način ustvarile razmere za nadaljnji razvoj demokracije in neodvisnosti slovenskega naroda.

Slovenska demokratična gibanja in organizacije so se že v prejšnjih letih zavzemale za idejo slovenske samoodločbe; najbolj odločno pa so jo predlagale v Majniški deklaraciji iz leta 1989, katere podpisnice so izjavile: „Hočemo živeti v suvereni državi slovenskega naroda, kot suverena država bomo samostojno odločali o povezavi z južnoslovanskimi in drugimi narodi v okviru prenovljene Evrope.“

Glede na zgodovinska prizadevanja slovenskega naroda za politično samostojnost je lahko slovenska država utemeljena le na upoštevanju človekovih pravic in svoboščin, demokraciji, ki vključuje tudi pluralizem, in družbeni ureditvi, ki bo zagotavljala duhovno in gmotno blaginjo v skladu z naravnimi danostmi in v skladu s človeškimi možnostmi državljanov Slovenije.“

Da bi uresničila te vrednote, se bo Združena opozicija Slovenije zavzela za izvedbo naslednjih prednostnih političnih nalog:

- **Storila bo vse, kar je v njeni moči, da bi bile volitve aprila 1990 zares svobodne in poštene in da bi bile podlaga za reprezentativen in legitim slovenski parlament.**

- **Plebiscit, s katerim bodo Slovenci lahko svobodno izrazili svojo voljo in odločili o svoji politični prihodnosti: Slovenska združena opozicija se zavzema za konfederacijo suverene republike Slovenije z drugimi jugoslovanskimi narodi.**

- **Referendum, ki bo slovenskemu narodu omogočil določiti naravo svoje države v obliki nove ustave.**

Tako opredeljen politični program Slovenske združene opozicije temelji na trdnem sklepu, da je treba storiti vse za ustrezno demokratično soglasje slovenskega ljudstva, vključno možnost samostojne razglasitve neodvisnosti, ki bi bilo utemeljeno z občečloveško pravico do samoodločbe naroda.

Slovenci nikoli niso predstavljali nikakršnega „soda smodnika“ v Evropi in si niti najmanj ne želimo postati kaj

podobnega. Nasprotno, načrtujemo urejen vstop v demokracijo in članstvo v Evropski skupnosti v okviru obstoječih ozemeljskih meja Republike Slovenije.

Izročilo nenasilnih političnih, socialnih in kulturnih gibanj v Sloveniji je prispevalo k uresničljivosti naših načrtov, da bi Republika Slovenija postala nevtralna, demilitarizirana in miroljubna država.

Kot nova in kot majhna država si močno želimo sodelovati pri oblikovanju in uresničevanju nove evropske varnostne ureditve, ki naj bi temeljila na gospodarskem, socialnem, ekološkem in duhovnem sodelovanju.

DEMOS — ZDRUŽENA OPOZICIJA SLOVENIJE

Pučnik je povedal: „Hočemo tak politični sistem, v katerem se nobena stranka nikoli več ne bo mogla polastiti države.“ Vse povojne zločine naj raziščejo in o njih razsodijo neodvisna sodišča. Ne bo pa po njegovih besedah opozicija popustljiva do napak, ki jih je slovensko državno in politično vodstvo zagrešilo v zadnjih dveh letih, ko je z mlačnostjo, neodločnostjo in popustljivostjo oškodovalo vitalnost in samobitnost slovenskega naroda. Posledice sprejetja zveznih ustavnih dopolnil, Markovičevega programa, ki skuša reševati kompartijsko centralistično državo, in podobne napake bomo drago plačali.

Ivan Oman je dejal, da je cilj opozicije zmaga na volitvah, ker le-ta omogoča prenovalo države v normalno evropsko državo, kjer se ljudje ne bodo bali mitingov, celonočnih sej in podobnih cirkusov.

DELO, Ljubljana, 18. jan. 90/1 in 3.

DEMOKRACIJA: Z DEMOSOVEGA ZBOROVANJA „PRIHODNOST SLOVENIJE“ V CANKARJEVEM DOMU

PUČNIK: Posledice sprejema zveznih amandmajev pred letom dni bomo še dolgo čutili. Sem spada tudi sprejetje Markovičevega gospodarskega programa, ki skuša reševati to nesposobno avnojsko federacijo in njeno mitologijo na račun slovenskega gospodarstva (Dalje na 13. strani)

Slovenija

Moja dežela.

na sploh

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

V geometričnem središču Slovenije na Spodnji Slivni blizu Vač se je v počastitev slovenskega kulturnega praznika kljub rahlemu sneženju zbralo okoli 150 ljudi. Zbranim je spregovoril akademik Matej Bor, ki je ob tej priložnosti znova poudaril teorijo o Slovencih kot Venetih, torej, da je izvor Slovencev „mnogo starejši in zanimivejši kot to uči šolska zgodovina“. Po slovesnosti na prostem je na gradu Bogensperk litjski župan odkril spominsko ploščo Janezu Vajkardu Valvazorju, odprli pa so tudi razstavo lesnih reliefov, ki jih je po opisih Valvazorja izdelal kipar samorastnik Drago Košir.

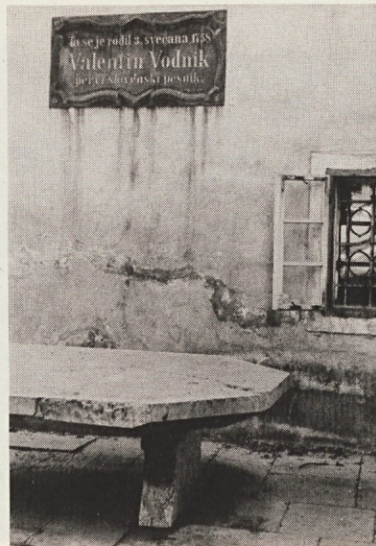
PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE

Kljub povišanju članarine in padanju življenjske ravni se je lani povečalo

število članstva planinskih društev na Slovenskem. V 178 planinskih društvih, kolikor jih šteje Planinska zveza Slovenije, je bilo ob koncu lanskega leta včlanjenih 114.207 planincev, alpinistov in plezalcev, kar je za 7679 več kot leto poprej. Lani sta bili ustanovljeni planinski društvi Bajtar na Veliki planini in društvo Videm v Krškem, z delom pa so prenehala kar štiri društva v Ljubljani. Največ prebivalstva, kar 23,68 %, je vključenega v štiri planinska društva v občini Ravne na Koroškem. Nad 10 % prebivalstva je članov planinskih društev v občinah Jesenice, Radovljica, Hrastnik, Trbovlje, Ruše, Mozirje, Tolmin, Tržič, Ilirska Bistrica, Kamnik in Zagorje ob Savi.

SLOVENSKA KMEČKA ZVEZA

je pripravila volilni program. Razvoj družinske kmetije, zadrugištva, tako kmetijskega kot potrošniškega, pravična davčna politika, vrnitev krivično odvzete lastnine, pravna varnost lastnine so cilji, za katere se bo zavzemala kmečka zveza. V svoj program so tudi

Rojstna hiša VALENTINA VODNIKA, prvega slovenskega pesnika, v Zgornji Šiški.

zapisali, da se bodo zavzemali za tržno gospodarstvo, za spoštovanje vsakega dela, za skladen regionalni razvoj Slovenije, za temeljito reorganizacijo sistema socialnega varstva, za zagotovitev enakih pravic pri zdravstvenem varstvu za vse državljane, za pomoč mladim družinam, za ideološko neobremenjeno šolstvo in za dosledno spoštovanje človekovih pravic. So tudi za skrajšanje vojaškega roka, ki naj bi ga slovenski fantje služili v Sloveniji.

AIDS V SLOVENIJI

Po podatkih Univerzitetnega zavoda za zdravstvo in socialno varstvo v Ljubljani je bilo v začetku leta v Sloveniji 11 obolelih za aidsom. Vsi pripadajo tako imenovanim rizičnim skupinam, stari pa so med 20 in 30 let.

STRANKA UPOKOJENCEV

V Mariboru se rojeva nova slovenska stranka, stranka sivih panterjev, kot so jo poimenovali po nemškem vzoru upokojenci, ki jo nameravajo ustanoviti. Sedež bo imela v štajerski metropoli. Njeni privrženci se bodo v prvi vrst zavzemali za primerne pokojnine ter za pravno, demokratično, humano, kulturno in pošteno politično življenje v Sloveniji.

NA BARIKADAH

Karikatura: Franco Juri

PTUJSKA GORA je vas na slemenu Savinjsko med Dravskim poljem in dolino dolnje Dravinje, nekaj trg in slovita božja pot.

od tu in tam

AJDOVŠČINA

V tem primorskem kraju pod Nanosom so ustanovili novo nepolitično stranko z imenom Nova. Na ustanovnem sestanku so zapisali, da bo to stranka podjetnih, ustvarjalnih in svobodnih tokov, ki se ne bodo borili za oblast, čeprav se je ne bodo tudi otepali, cilj pa jim je vsekakor mesto v občinskem parlamentu. Stranka, ki se je postavila ob bok kmečki stranki in krščanski demokraciji, bo vso skrb posvetila tudi novi kulturi bivanja in življenjskega okolja.

BLED

Zbor krajanov Bleda, na katerem naj bi povedali, ali se strinjajo z gradnjo kardiološke klinike na Pristavi pri Bledu, se je končal tako, kot je nakazovala že razprava na novembrskem zboru — velika večina od okoli 250 navzočih je tako zamisel zavrnila. Ljudje so menili, da na izredno, elitno lokacijo, skoraj še nedotaknjeni prostor na Bledu tak objekt ne sodi.

CELJE

Zeleni, ki so na tem območju od vseh novih strank najbolj delavni, so ustanovili svoj območni odbor. Sprejeli so program slovenske alternative, v svojem delovanju se bodo zavzemali za rešitev najbolj aktualnih ekoloških problemov in nastopili tudi na spomladanskih volitvah.

GORNJA RADGONA

Podjetje Lina iz Apač je od 1. februarja v stečajnem postopku. Stečaj je seveda najbolj prizadel delavce, saj doslej še nobenemu izmed 200 zaposlenih pri Lini ni uspelo najti drugega delovnega mesta. Zato so nekateri, še posebno družine, iz katerih sta bila v Lini zaposlena oba zakonca, že na robu preživetja. Nezadovoljstvo in razburjenje med njimi je vsak dan hujše. Radgonska sindikalna organizacija je zato že sprožila akcijo iskanja denarne pomoči za najbolj ogrožene izmed Linih delavcev. Doslej so zbrali komaj 40.000 dinarjev, ki jih bodo razdelili res pomoči najbolj potrebnim.

KOPER

Kljub dežju in neprijetnemu vremenu je Ivanu Krambergerju, ki skuša

kandidirati za predsednika Slovenije, na koprskem Titovem trgu uspelo zbrati skoraj tisoč ljudi. Tomos ne bi smel v stečaj, tiste, ki so si to izmislili, bi morali mučiti, je povedal Koprčanom in jim obljubil, da jim bo pomagal do porodnišnice in nove otroške bolnišnice. Mnogi mu očitajo, da ne more biti predsednik, ker ima dolge lase in se čudno obnaša. „Mar tako sodijo predsednike? Jaz pa imam lahko dobre strokovnjake, imam ideje, srce, dušo, ljubezen do vsakogar...“

KRANJ

Le nekaj radovednežev iz Kranja, predvsem Slovencev, je z mostu nad sejmiščem v Savskem logu opazovalo srbski miting, ki ga je organizirala Zveza za ohranitev enakopravnosti občanov, katere člani so Srbi. Na miting je prišlo le okoli 600 privržencev srbske politike na Kosovu, desetkrat manj kot so pričakovali prireditelji. Udeleženci niso nosili nobenih transparentov in slik, vzklikali pa so gesla kot: „Živelo bratstvo in jedinstvo!“ „Živela jedinstvena Jugoslavija!“

LJUBEČNA

V okviru celjskih prireditev ob kulturnem prazniku slovenskega naroda je na Ljubečni gostoval celjski godalni orkester. Petindvajsetčlanski godalni orkester se je številnemu občinstvu predstavil z deli domačih in tujih avtorjev. To je bilo prvo gostovanje tega orkestra v tem kraju.

LJUBLJANA

V Domu španskih borcev je bila v soboto, 10. februarja, ustanovljena ljubljanska podružnica Demokratične zveze Kosova — politične stranke, ki je v dobrih dveh mesecih postala nesporen glasnik političnih hotenj Albancev in drugih demokratov na Kosovu. Ustanovne skupščine njene podružnice v našem glavnem mestu se je udeležilo več kot 300 ljudi, 250 med njimi pa se na mah pridružio stranki. Udeleženci so v svoji sredi seveda posebej toplo pozdravili goste, med njimi dr. Ibrahima Rugova, pisatelja in predsednika stranke.

LJUTOMER

Ljutomerski komunisti so občinskim možem sporočili, da se njihova stranka

Zveza komunistov Slovenije — Stranka demokratične prenove odpoveduje vsem dosedanjim privilegijem. Občina naj iz svojega statuta takoj izloči vsa določila o dosednji posebni vlogi Zveze komunistov in njenih podrejenih organizacij. Predlagali so tudi, naj se komunistična zastava umakne iz vseh javnih prostorov in krajev in da naj se začne postopek za zamenjavo predsednika komiteja za Splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

MARIBOR

V okviru medmestnega sodelovanja med Mariborom in avstrijskim Gradcem so v domu družbenih organizacij predstavniki mestne skupščine pripravili predavanje avstrijskih strokovnjakov za volilno zakonodajo. Mariborčane, ki so se udeležili predavanja, je najbolj zanimalo, kakšne izkušnje imajo v sosednjem Gradcu z izvajanjem lokalnih volitev. Izkušnje jim bodo prišle prav pri izpeljavi prvih svobodnih volitev v Mariboru.

MARIBOR

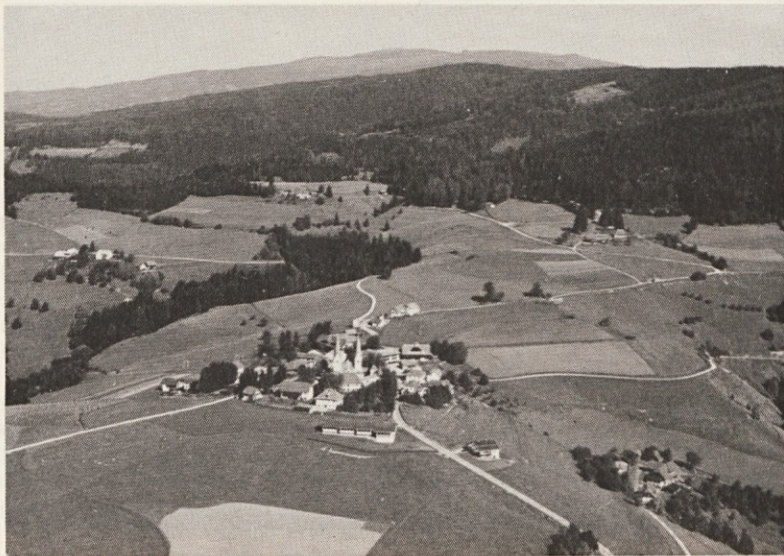
V Mariboru so imenovali iniciativni odbor za ustanovitev pododbora slovenske obrtniško-podjetniške stranke. Odbor bo deloval na območju Podravja in bo imel deset ali enajst članov. Čeprav imajo obrtniki zdaj svojo stranko pa se ne nameravajo spustiti v predvolilni boj. Pododbor se bo zavzemal za razvoj drobnega gospodarstva v tem prostoru.

ORMOŽ

Tovarno optičnih in plastičnih proizvodov Jože Kerenčič so iz Španije obvestili, da so dobili posebno priznanje. Madridski Mercado Mundial jim je podelil „international award for the best trade name“ za stilizirano črko „J“. To črko s pripisom Kerenčič že nekaj časa uporabljajo na poslovnih listinah. Nastala je kot njihov zaščitni znak ob 25-letnici tovarne. Ker niso mogli na podelitev v daljno Španijo, se zdaj trudijo, da bi skulptura, ki so jo doslej videli le na sliki, prišla tudi v Ormož na častno mesto v tovarni.

RAVNE NA KOROŠKEM

Okrog tristo ljudi je v pretesni dvorani hotela Merx na Ravnah s ploška-

DJEKŠE leže na južnem pobočju Svinje planine in so najvišja slovenska fara na Koroškem. Iz Velikovca so dosegljive po 13 km dokaj strme vožnje.

njem pozdravilo prihod predstavnikov nekomunističnih strank na Slovenskem. Uvodni nastop Koroškega oktetta, ki je po slovenski himni Zdravljica zapel še koroško Kje so tiste stezice, je dal intonacijo tudi kasnejši razpravi, predvsem kritiki povojnega dogajanja na slovenskih tleh. Problem je dobro orisal Ivan Oman, prvak Slovenske kmečke stranke, ko je dejal, da je bilo v minulih letih eksperimentiranja s Slovenci in Slovenijo dovolj in preveč. Razredni boj je po njegovih besedah nespremenljiva fraza in idejni produkt, saj so v imenu delavskega razreda prihajale na oblast partije, ki so pozneje dolga leta delovala v njihovo škodo.

RAVNE NA KOROŠKEM

Na predvolilni tribuni na Ravnah je predsednik Socialistične zveze Slovenije Jože Smole predstavil program svoje stranke, za katero je rekel, da je levosredinska politična organizacija. Dejal je, da se bodo slovenski socialisti zavzemali za tržno gospodarstvo, za pluralizem lastnin in da ne bodo pozabili na socialni program. Tribuna je bila zelo živahna, saj so številni udeleženci postavili Smoletu kopico vprašanj. Hoteli so vedeti, zakaj morajo slovenski fantje služiti vojaški rok izključno v

drugih republikah, kako dolgo bomo Slovenci še plačevali tako visoko ceno za skupno življenje v Jugoslaviji in zakaj slovensko vodstvo nič ne napravi zoper srbsko gospodarsko blokado itd. Predsednik slovenskih socialistov je na vprašanja strpno in argumentirano odgovarjal.

SLOVENJ GRADEC

Letošnja Prešernova proslava v dvorani bolnišnice je bila dobro organizirana in primerno obiskana. V umetniškem sporedu je po recitaciji Zdravljice slovenjgraški rojak Vrhovnik, sicer profesor na dunajski akademiji, s saksofonom ob spremljavi dr. Lužnikove izvedel dve glasbeni točki. Zatem je magister Simon Dobernik govoril o naši človečanski in narodni morali v duhu Prešernovega izročila. V okviru praznovanja slovenskega kulturnega praznika so odprli likovno razstavo del članov kulturnega društva v Slovenj Gradcu.

SLOVENJ GRADEC

Koroško gospodarstvo počasi začneja spreminjati svojo poslovno usmeritev. Velik korak k Evropi in svetovnemu trgu je letos napravila Tovarna gumirar-

DVOR PRI POLHOVEM GRADCU, vas z dvema cerkvama. „Cesarska“ ali „grofovska“ cerkev nad cesto izvira iz 16. stoletja in spada med največje in najlepše gotske cerkve v Sloveniji. Druga cerkev na nasprotni strani cerkve je mlajša stavba.

ne žime in umetnih snovi NTU iz Slovenj Gradca, ki je postala mešana slovensko-nemška družba. Prek nemškega partnerja, bratov Helmuta in Friedricha Naua, je tovarna, ki zaposluje 840 delavcev, prišla tudi v ameriško firmo Johnson Controling, enega največjih svetovnih proizvajalcev notranje avtomobilske opreme.

SLOVENSKE KONJICE

Nekaj čez sto ljudi različnih starosti se je udeležilo programske predstavitve konjiške opozicijske zveze Demos. Vsak od štirih predstavnikov področnih odborov Slovenske kmečke zveze, SDZ, Slovenskih krščanskih demokratov in SDZS je navzočim predstavil program, naravnani na spreminjanje razmer v občini. Med drugim je predstavnik Slovenskih demokratov zahteval, da Teritorialna obramba postane slovenska vojska. Če bi ostala še naprej pod poveljstvom JLA, pa bi jo naj ukinitili. Razpravljalci so večinoma podprli predstavljene programe Demosa, kar so pokazali tudi s pogostim gromkim ploskanjem.

SOLKAN

V tem kraju v novogoriški občini so 9. februarja slovesno odprli novo pod-

jetje z imenom Buroda. Mešano podjetje, v katerem bodo šivali lahko žensko konfekcijo, predvsem bluze, so ustanovili trije delničarji, Italijanka in dve Slovenki. V podjetju, ki uporablja italijansko tehnologijo, bodo vsak dan naredili približno 80 ženskih bluz modnih krojev. Večino bodo prodali na italijanskem trgu.

ŠMARJE PRI JELŠAH

V šmarski občini so letošnji slovenski kulturni praznik posvetili svojemu rojaku akademskemu slikarju Stanetu Jagodiču ob njegovi 30-letnici umetniškega delovanja. Na slovesnosti v kulturni dvorani v Šmarju so mu podelili Aškerčevo nagrado in predstavili monografijo njegovih del. V avli doma so pripravili razstavo njegovih priznanj in nagrad ter korespondenco z mednarodnimi festivali, galerijami, kritiki in politiki. Prireditve je imela na Šmarškem zelo velik odmev.

VELENJE

Erino trgovino v Velenju so po dolgem prenavljanju odprli sredi meseca februarja. Že samo ime trgovine,

Zibka, pove komu je namenjena. V njej bodo lahko veliki kupovali za majhne. Ob otvoritvi so v trgovini odprli tudi razstavo starih zibk. Poseben igralni prostor v trgovini bo namenjen uram pravljic, lutkovnim igriscam in predvajanju risank.

ŽALEC

V soboto, 10. februarja, je bil ustanovni zbor slovenskih krščanskih demokratov tudi v Žalcu. Med drugimi so se ga udeležili tudi predstavniki SKD iz Ljubljane Matjaž Puc, predsednik krščanskih demokratov za celjsko področje Janez Lampret in drugi. Po krajšem kulturnem programu je v imenu pripravljalnega odbora krščanskih demokratov v Žalcu govoril Franc Žolnir, ki je bil tudi izvoljen za predsednika. Razprava je bila zelo živahna, v njej pa je sodelovalo več kot deset razpravljalcev. Že ob prvih svobodnih volitvah po vojni so izbrali šest kandidatov.

ŽALEC

Delo osemnajstih krajevnih podružnic Rdečega križa je bilo lani zelo uspešno. Po besedah sekretarke Občinskega odbora RK Žalec, je bilo lani za štiri odstotke več krvodajalcev, ki so skupaj dali kar 825 litrov krvi, kar je 17 odstotkov več kot leto poprej. Med delovnimi organizacijami se je najbolj odrezala tovarna nogavic Polzela, kjer se je dveh krvodajalskih akcij udeležilo 395 zaposlenih.

ŽELEZNICI

Z Zdravljico, slovensko državno himno, ki so jo zapeli pevci kranjske Iskre, so 9. februarja v kinodvorani v Železnikih slovesno začeli praznično dejanje 17. mladinskega evropskega prvenstva v sankanju na naravnih progah. Poleg pevcev Iskre so v programu sodelovali šolarji iz Železnikov, ki so svoje vrstnike pozdravili v materinščini, folklorna skupina iz Selc in ritmične gimnastičarke iz Selc. Tekmovanja se je udeležilo 80 mladih športnikov in športnic iz osmih držav. Letošnje sankško tekmovanje je potekalo na Sorski planini.

med vrsticami

(nadaljevanje z 8. strani)

stva, pa tudi na račun slovenske suverenosti. Ugotavljam, da se tik pred prvimi svobodnimi volitvami v povojni Sloveniji lahko miselno pripravljajo milijarde slovenskega denarja in prevzemajo pravne obveznosti za izgube drugih. Zapravljanje tujega denarja je navaden kriminal.

Največje navdušenje avditorija je požel OMAN, popularni predsednik Slovenske kmečke zveze: „Dovolj nam je mitingov, celonočnih sej in podobnih cirkusov!“

Drugi so govorili o škodljivosti več desetletij razsajajočega duha revolucije in boljšešviške nestrpnosti.

Še vedno režimska sredstva obveščanja (Delo, Dnevnik) so spretno „spregledala“ oziroma obšla nastop tujih gostov na shodu, saj bi njihova naklonjenost Demosu ovrgla trditve, s katerimi so prepričevali volilce, kako na Zahodu nimajo razumevanja za „zloglasni separatizem“ nekomunistov.

RUPEL: Potrebno bo odpraviti posledice romantične in tragične epizode 20. stoletja — komunizma. Slovenci ne moremo sprejeti avtoritarnega pokrova, centralističnega naziranja, kot tudi ne mešetarjenja s slovenskimi interesi. Markovičev program je zadnji poskus reševanja nesposobne avnojske federacije in njene mitologije na račun gospodarstva zahodnega dela Jugoslavije. Uradna politika dovoljuje lahko miselno zapravljjanje milijard slovenskega denarja. Združena opozicija si ne more izgovoriti niti dostopa do dnevnih relevantnih podatkov, medtem ko Milan Kučan, KI NI VEČ PREDSEDNIK CK ZKS, lahko poljubno sprejema tuje državnike, se seznanja s podatki, ki jih premore republiška vlada, in se, kadar se mu zahoče, udeleži katerekoli oddaje na televiziji.

JAMBREK: Federalna država je propadla, nahajamo se na robu prepada, na robu državljanske vojne, novi recepti nas vodijo v dodatno jugo-slepe ulice.

MENCINGER: Nikogar ne silimo, da se nam pridruži. NIHČE NE MORE ZAHTEVATI, DA BI GA ČAKALI.

DEMOKRACIJA, Ljubljana, 23. jan. 90/1 in 2.

NAŠ TEDNIK: VEČISOČGLAVA MNOŽICA ZAHTEVA SUVERENOST SLOVENIJE

Kot najbolj odmevne in jasne so bile (na volilnem zboru DEMOSA v Cankarjevem domu) postavljene sledeče zahteve: **suverenost in neodvisnost Slovenije, črtanje besede „socialistična“ iz njenega naziva, vrnitev slovenske zastave iz leta 1848 (torej brez zvezde) in lasten denar, lastna vojska in lastna ustava.**

Pučnik je med zahtevami opozicije naštel posebej **odpravo politične policije, neodvisnost sodišč, nevtralno policijo**, da o suvereni Sloveniji, pravni državi in večstrankarskem sistemu ne govorimo.

Oman je zahteval uvedbo **prve slovenske zastave**, ki jo je že „kralj Aleksander prepovedal“.

Tine Hribar je jasno zahteval, da v Sloveniji more in sme veljati edinole **slovenska ustava**, iz katere je treba **črtati besedo socialistična**. Slovenija naj bo samo Republika.

Rudi Šeligo je med drugim zahteval, naj končno pade kriminaliziranje **uvoza slovenske besede v državo**.

Zagožen je zahteval agrarno reformo: kmetom **naj se vrne odvzeta zemlja**.

NAŠ TEDNIK, Celovec, 26. jan. 90/8.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: JUGOSLAVIJA JE KOT ZADNJA SKOČILA NA REFORMNI VLAK

Od Titovega preloma s Stalinom leta 1948 je šla Jugoslavija po svoji poti v socializem. Popotna palica je bila misel o delavskem samoupravljanju, ki jo je razvil šef ideolog Kardelj. A naporna pot se je izgubila v pesku. Zelo poveljevalni vzorec novega socializma je obvisel v starih birokratskih ustrojih slejkoprej absolutno vladajoče komunistične partije. Večnarodna država je zagazila v močvirje gospodarskih, družbenih in narodnostnih kriz. ZKJ je izgubila ugled in člane, je pa še naprej vihtela s svojim monopolom oblasti.

Zdaj je Jugoslavija kot zadnja skočila na vlak demokratičnih prenov in reform. To prihaja pozno, mogoče prepozno. Večina Jugoslovancev je sita ne le sklepov partijskih kongresov, marveč tudi

Treba je odpraviti vso komunistično navlako, vse prisomojeno govorjenje o socializmu z družbeno lastnino in planiranjem ali z državnim nadzorom nad vsem.

**DEMOKRACIJA,
Ljubljana, 26. dec.
89/4.**

partije same. Dosti imajo ne samo vsega, kar se imenuje „komunistično“, marveč prav nič ne zaupajo tudi nalepki „socialistična“, s katero je bila opremljena napovedana demokracija. Prav tako zapozneno prihaja tudi izjava KPJ, da je pripravljena uvesti politični pluralizem. Politični pluralizem je namreč v Sloveniji in Hrvaški že dejstvo. Tudi v ostali Jugoslaviji se pojavljajo nekomunistične politične zveze in organizacije kot gobe po dežju. ZK se mora odpovedati svoji absolutni zahtevi po oblasti, ker je to v resnici že izgubila. Največja ovira skupnih demokratičnih reform ostaja spor med narodnostmi. Ta se je že zdavnaj razvil v nesoglasje med dvema družbeno političnima pojmovanjema, reformatorskim in protireformatorskim. Ob tem sporu grozi razpad ne le partiji, marveč tudi državi. Da bi ta razpad preprečila, obenem pa sprejela obstoječe razlike med republikami, se poteguje Slovenija za uvedbo konfederacije.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 22. jan. 90/4.

Gotovo je med komunisti veliko dobrih ljudi s pametnimi glavami. Potrebujemo jih, toda nikar naj se krčevito ne oklepajo partije, te bratovščine nesmiselnih parol; zapustijo naj jo in se vključijo tja, kjer jim zares ustreza.

**DEMOKRACIJA,
Ljubljana, 26. dec.
89/4.**

ivan cankar

na klancu

roman

„Jaz ne morem tako, Francka, stran pojdem.“

Čakal je odgovora, a Francka ni odgovorila.

„Svet je velik, dobim dela povsod. Pošiljal ti bom na mesec, Francka . . . Tam zunaj je zaslužek ves drugačen. In kadar se dobro ustanovim, pridete za mano, ti in otroci . . . Tukaj poginemo vsi skupaj, Francka. Greh je tukaj živeti, kakor da bi videl človek smrt in bi ne bežal . . .“

„Če misliš, da bo tako prav, pojdi!“ je odgovorila Francka z globokim, tihim glasom.

Mihov je zaspal kmalu v lepih sanjah, Francka je jokala dolgo v noč. Preden se je napravila v posteljo, je vzela svetilko in je posvetila na njegov obraz. Stala je ob postelji in solze so kapale na odejo. Spominjala se je tistih večerov, ko sta stala pod kostanjem in sta govorila o lepi prihodnosti, ki je pred njima. Zdaj je bil njegov obraz stari, ves razoran in čelo je bilo gubasto. Samo ustnice so se komaj vidno smehljale pod redkimi brki.

„Stran pojde in ga ne bo nikoli več!“ jo je spreletelo. Ni mu branila — videla je v njegovih očeh silno koprnjenje in strah, da bi mu ne rekla: „Otroke imaš tukaj — kaj bo z otroki?“

Ni mu branila, a zakrvavelo ji je srce: „Stran pojde in ga ne bo nikoli več!“ . . .

Francka se je poročila s krojačem Mihovom. Takoj po poroki pa so se začele nesreče. Najhujša je bila, ko je prišel v trg krojač iz mesta in odprl prodajalno z oblekami. Mihov je jel izgubljeni zaslužek.

Zaradi dolgov se je družina preselila na klanec in se nastanila v veliki izbi, v pritličju umazane kočice. Tone je čedalje pogosteje iskal utehe v žganjarnici. Družbo sta mu delala čevljar in pisar.

Francka se je ubijala sama z otroki. Mož se je zapil, postajal osoren in ženo zasovražil. Sklenil je oditi na delo v svet.

Zbolelo jo je globoko sočutje, zasmilil se ji je in bala se je zanj. „Kaj bo z njim tam zunaj, ko je tako neroden in plah in ko se ne zna okreniti, siromak? . . . Suvali ga bodo, pehali ga bodo stran in tako se bo izgubil in bo umrl sam in brez človeka, ki bi ga tolažil. Ob poti bo umrl in ljudje bodo hodili mimo in ga bodo suvali . . .“

Stala je ob postelji, s svetilko v roki, in solze so ji kapale na odejo.

Zjutraj, preden je šel v žganjarnico, mu je rekla: „Ostani, Tone, saj ni tako hudo, saj ti ni treba skrbeti . . . ! Jaz bom delala, dokler ne dobiš dela . . . Ne bomo stradali . . .“

Prestrašil se je — že mu je stopala na pot: „Ne hodi!“ — in odgovoril je osorno: „Ti boš delala? Jaz ne maram, da bi kdo delal zame! Nisem še tako star in slaboten . . . Pojdem, Francka, za nas vse bo bolje, tudi zate in za otroke. Pojdem!“

Francka mu ni več branila — gledala je, kako se je tresel od nemira in koprnjenja. Bala se je zanj in ljubezen se je dramila v srcu . . .

Šla je k materi po denar za potovanje in Mihov se je poslavljaj v žganjarnico dolgo vrsto dni. To so bili slovesni dnevi. Vsa družba se je bila polastila Mihovih načrtov in upov in pretresali so jih z veliko resnobo.

Zadnji večer je plačeval Mihov in ganljivo prijateljstvo je vladalo v

družbi. Vsi tisti, ki so bili že popolnoma vdani in ki so se čutili domače v siromaštvu, so občudovali Mihovega, a nihče ga ni zavidal in nikomur ni prišlo na misel, da bi si zaželel z njim. Neobriti, ozki, upali obrazi so se sklanjali čez mizo in so gledali resno in zamišljeno.

Razgovor je bil spočetka tih in miren, nekaj prazničnega je ležalo v zraku.

Pisar je imel črno kravato, ki jo je nosil samo ob nedeljah — prej je imel za take prilike lepo rdečo kravato, ki pa jo je bil spravil v skrinjo, odkar so pričeli nositi rdeče kravate socialistični usnarji in opekarji v trgu. Čutil se je to uro kakor očeta Mihovega in mu je dajal dobre nauke, kako naj živi po svetu, da ne zabrede v slabo družbo — zakaj tam zunaj je delavski svet podivjal in ni več pokoren gospodarjem in gosposki. Odtod vsa revščina, ker si žele ljudje življenja, ki jim ni usojeno. „Pokažite mi nezadovoljnega človeka, ki je kaj dosegel!“

Čevljar je ugovarjal, da so ljudje prav zato nezadovoljni, ker nič dosegli niso in ker hočejo doseči.

„Niso zato nezadovoljni!“ je oporekal pisar. „Njih nezadovoljnost je sama nevoščljivost, je torej greh. Ne gledajo na svojo revščino, na bogastvo drugih gledajo. Če bi bili tudi drugi siromaki, bi jim bilo prav in bi ne bili več nezadovoljni... Človek mora živeti, kakor mu je usojeno — ptica v zraku, riba v vodi, narobe ne more biti. Samo z vdanostjo in ponižnostjo se da kaj doseči, pokoriti se je treba gospodarjem, gosposki je treba služiti.“

„Kaj pa ste vi dosegli z vdanostjo in ponižnostjo?“ ga je vprašal čevljar.

Pisar mu je odgovoril mirno: „Kaj ste vi dosegli, prijatelj, ko ste šli in ste zabodli človeku nož v hrbet?“

Čevljar se je zasmeljal: „To sem dosegel, da mi je danes lahko pri srcu, toliko laže, ker je še danes falot bled in slaboten in se skriva, kadar grem mimo. In to sem dosegel, da sem jaz gospod, vi pa ste hlapec. Če gre mimo sodnik, se ozre name in se jezi, ker se mu ne

Čevljar je rekel Mihovu: „Kadar boš ležal v jarku in boš umiral brez prijatelja, takrat se spomni, da ti nisem svetoval na pot!“

Mihova so čevljarjeve besede čudno zadele.

odkrijem, vas pa še ne pogleda ne, ko se mu priklonite do tal!“

Pisar je zardel: „Kako, da me ne pogleda?“

„Zato ne, ker ste hlapec. Kolikor bolj je hlapec hlapčevski, toliko bolj gosposki je gospod.“

„Zakaj pa ne greste dol med socialiste?“ ga je vprašal kmet, ki je bil prišel v družbo šele pred kratkim, ko mu je poginila krava in so mu kmalu nato zarubili bajto.

„Predolgočasni ljudje so,“ je odgovoril čevljar. „Nosijo rdeče kravate, to je vsa njih revolucija. Govoril sem z enim izmed njih — bojazljivci vsi skupaj, tiholazci. Molek bi

jim dal v roke in bi jih poslal k šmarnicam.“

Mihov je poklical ženo. Prišla je, toda ni ostala dolgo. Malo strah jo je bilo te družbe, videla je, da je Mihov že pijan, a ni se mu upala reči, da bi šel domov.

Šla je in Mihov je ostal.

Ko je bila pijanost vseobčja, so se srca tajala in Mihovemu so se orosile oči. „Morda se ne vidimo nikoli več, prijatelj!“ je govoril. „A pozabil ne bom na vas, kadar mi pojde dobro in bom imel vsega dovolj... Tudi zate bom skrbel,“ se je nagnil k čevljarju čez mizo in je trčil z njim, da se je razlilo žganje, „tudi zate bom skrbel in dobim ti dobro službo, da prideš za mano...“

Ginjen je bil tudi čevljar, a gledal je resno. „Nič ne skrbi zame, prijatelj... Da bi se ti godilo najbolje! Ampak kadar boš ležal v jarku in boš umiral brez prijatelja, takrat se spomni, da ti nisem svetoval na pot.“

Mihov se je nasmehnil, toda zadele so ga čudno čevljarjeve besede. Pozabil je nanje kmalu, a spomnil se je nanje spet po dolgem času in takrat je spoznal, da je bil čevljarjev obraz resen in da se ni šalil.

Ko se je poslavljajal na cesti, se

je opotekal, čevljar ga je držal pod pazduho in ga je spremil do veže. Mihov je bil ves mehak, sladka otožnost ga je bila prevzela vsega; iskal je prijateljeve roke in je govoril z neokretnim jezikom, komaj razumljivo.

„Jaz imam otroke doma, prijatelj, troje majhnih, nedolžnih otrok . . . Ne pozabi nanje, prijatelj . . . Izročam ti jih . . . Bog vedi, kaj se lahko zgodi z mano . . . Vse je v božjih rokah . . .“

Jokal se je pred durmi, a čevljar ga je tolažil.

„Pojdi spat, jutri zgodaj moraš na pot . . . Kaj naj se ti zgodi? Da pogineš, kvečjemu . . . Ne skrbi za otroke. Dobro jim pojde, če se niso vrgli po očetu . . . Spat, prijatelj!“

Zjutraj se je Mihov napravljajal z doma. Bil je ves nemiren in razburjen, glava ga je bolela. Pospravil je obleko, kolikor je je imel, perilo in svoje šivalne priprave, kovček ni bil natlačen in tudi ne zelo težak.

Nato je hodil po sobi, mudilo se mu je, šel bi že rad. Žena je kuhala zajtrk, otroci so se predramili in so gledali začudeni.

Po zajtrku se je Mihov poslovil od otrok. Opravil je hitro, samo starejši osemletni fant je zajokal in je tekel za očetom in materjo po klancu, dokler ga nista spodila nazaj. Lepo je bilo zunaj, sonce je že vzhajalo in strehe so se svetile v trgu. Francka je nosila kovček. Govorila sta spotoma malo. Njegov obraz je bil zamišljen, gledal je nemirno — ob poslednji uri se mu je zdramila v srcu tiha bojazen. Zdaj, ko je izvršil, o čemer je sanjal tako sladko, se je prestrašil in obšlo ga je, da bi se vrnil.

Francka se je bala, da bi ne zajokala, zato si ni upala spregovoriti.

Tako sta stopala molče po klanecu, nato po ozki stezi ob holmu proti železniški postaji, ki se je svetila od daleč.

Zgodaj je še bilo, ko sta dospela. Sedla sta na klop pod košati kostanj, ki je bil že skoro ves v cvetju.

„Ali moraš, Tone?“

„Moram!“ je odgovoril Mihov tako tiho, da bi vstal in se vrnil z njo, če bi ga bila prijela za roko.

Kostanj je zašumel in velik dišeč cvet je padel mednja na klop. Oba sta čutila, kako je bilo nekdanj, in nista mogla govoriti.

Zazvonilo je, v daljavi je zažvižgal vlak. Mihov se je zdrznil in je vstal. Peron je bil skoro prazen. Nekaj ljudi je čakalo voza, ki je že prihajal tam izza ovinka.

„Pa zbogom, Tone!“ je zaječala Francka in mu je dala roko.

On je gledal topo, obraz mu je bil ves siv in upal.

„Zbogom, Francka!“ je odgovoril in je hotel dostaviti: „Za otroke skrbi!“, toda zgrabilo ga je za grlo, ozrl se je komaj nanjo, šel je proti vozu in opotekel se je ob kovčku, ki se mu je zadel ob koleno . . . Zažvižgalo je in voz se je pričel pomikati dalje.

Francka je tekla po peronu, do žive ograje in ob ograji po nasutem kamenju. Bled obraz je pogledal skozi okno, vlak se je skril za ovinkom, samo še siv oblak se je valil

nad tihom, spenjal se ter se izgubljal . . . Francka je postala ob ograji, zakrila si je obraz v predpasnik in je zajokala.

Tako je šel in se je izgubil in ni ga videla nikoli več.

V

VZBRSTELA JE MLADIKA

Zgodilo se je veliko — fant s klanca je šel študirat. To se pravi: na posušenem drevesu je pognala mladika. Ljudje so gledali, ko je brstelo popje, in so strmeli in pričakovali čudežnih reči. . . Ves klanec je bil obsojen na žalostno smrt — toda fantu se ni hotelo umreti in gledal je, kako bi ušel. Prišlo je upanje na klanec, nekaj je zadrgetalo, kakor da bi zapihal spomladanski veter prek snežene poljane . . .

Francka je bila šla h krojaču in dal ji je dela. Mati se je preselila k njim na klanec. Ležala je za zastorom, oslabela je zelo in je vstala samo časih, kadar je zunaj lepo sijalo sonce. Od bolezni je bila čemerna in osorna, kakor prej je zdihovalo in stokalo za zastorom in kakor prej je prelagala Francka s postelje in na posteljo izsesane ude, pokrite z ohlapno sivo kožo.

Kadar je šivala pozno ponoči in je bilo vse tiho, je legla roka utrujena v naročje, oči so strmele v steno

Francka je postala ob ograji, zakrila si je obraz v predpasnik in je zajokala.

Tako je šel in se je izgubil in ni ga videla nikoli več.

Mihov ni pisal, odkar se je poslovil. Že tedaj, ob slovesu, je začutila, da odhaja za zmerom, da odhaja in da ga ne bo nikoli več. To je bil tisti silni strah, ki jo je obšel.

in zamislila se je. Zamislila se je kakor otrok in sanje so bile prav tako otroške in nedolžne kakor pred davnim časom . . .

Mihov ni pisal, odkar se je poslovil. Že ob tistem trenutku, ko je videla njegov blede, prestrašeni obraz, ki je pogledal skozi okno železniškega voza, je začutila, da odhaja za zmerom, da odhaja in da ga ne bo nikoli več. To je bil tisti silni strah, ki jo je obšel.

„Odhaja in se bo izgubil in bo umrl sam, brez tolažbe in brez človeka, ki bi ga ljubil.“ Šla bi z njim, da bi delala zanj, in težko ji je bilo, kadar si je mislila, da sedi zvečer za mizo in ne more nikamor. Beračila bi po cesti, da bi mu prinesla denarja za žganje . . .

Toda iz samih teh težkih misli so se porajale čudne sanje — roka je legla utrujena v naročje, oči so strmele v steno in sanjala je kakor otrok . . . Vesel je tam zunaj v velikem svetu in dobro se mu zgodi, vino pije in kadi smodke in jé pečenko in beli kruh. Nosi se, kakor se je nosil prej, ko sta stala zvečer pod kostanjem in sta govorila o prihodnosti. Ves se je pomladil. Govori, kakor je prej govoril, na glas, moško, z razposajenim smehom.

In tako se povrne, morda že kmalu, morda že čez mesec dni, na spomlad morda. Ne piše nič in smeje se prav na tihem od radosti, če pomisli, kako bo iznenadil ves klanec, kako bodo gledali nanj, na gospoda, ki se je pripeljal v koleslju s kolodvora in je oblečen kakor

komaj sodnik. In potem pojdejo s klanca, se vrnejo zmagoslavno v trg, kjer so bele hiše in kjer sije sonce praznično prazničnim ljudem . . .

Takrat šele se prične življenje, ki ga doslej ni bilo — dolgo umiranje je bilo doslej, mučno in strašno umiranje, ko se človek brani, sope težko in pada na kolena, pa se ubraniti ne more. Smrt ima trdo in neusmiljeno roko, zgrabi za vrat in ne izpusti več, potiska zmerom niže, človek se sklanja in se zvija na tleh in stoka in zatiska oči . . .

No, smrt je izpustila, sonce je zasijalo v izbo in človek vstane ves mlad in lep, kakor da bi se šele rodil. Vse je prišlo mahoma. Ob zadnji uri, ko je že hotelo izdihniti življenje in je stiskala smrt neusmiljeno za vrat, se je izlil na hišo božji blagoslov . . .

Življenje od poročnega dne pa do tiste slovesne ure so bile samo grde sanje — in tako bodo vsi odprli oči in nikjer ne bo več grdih sanj, poročni venec bo še svež, kakor da bi ga bila šele odložila — ena sama noč je bila vmes, dolga in težka noč, zdaj pa je zasijalo jutro in vse je minilo. Nikoli niso bili na klanecu, nikoli niso stradali in beračili, niso hodili razcapani po stranpotih kakor izgnanci in zavrženci — vse to so bile same grde sanje . . .

Počivala je in oči so strmele v steno. Toda na postelji, kjer so ležali otroci, se je zganilo, je zastokalo in Francka se je zdrznila. Roka je spet vbadala, glava se je sklonila globoko in lepe misli so izginile, sram jo je bilo, da se jim je vdala, in žal ji je bilo, da so tako hitro minile in da so bile samo sanje . . .

Otroci so rasli, mala Francka je že hodila v šolo, Tone je imel trinajst let in je šival. Suh je bil, obraz mu je bil nekako starikav, čisto je bil podoben očetu. Ko mu je bilo sedem let, so ga bolele oči in bali so se, da bi ne oslepel. Še zdaj je bil krmežljiv in ni mogel gledati pri luči. Govoril je malo in je bil sam zase. Nikoli ni tožil in če bi ne bilo kosila na mizi, bi ne rekel ničesar.

Nekaj mesecev potem, ko je odpotoval oče, se je odpravil tudi Tone v oddaljen trg h krojaču, ki je bil očetov znanec. Zjutraj na vse zgodaj, ko se je komaj daniilo, je odšel na pot in mati ga je spremila uro daleč. Tiho sta hodila. Kadar se je Francka ozrla nanj, ki je bil suh in slaboten in je hodil s sklonjenim životom, oči uprte v tla, jo je stisnilo v prsih in prijala ga je za roko.

„Ali ti je hudo, Tone?“

„Kaj mi bo hudo, mati? Saj so oče tudi šli!“

Kakor da bi se mu hotelo zajakati, so se mu ustnice napele, toda samo strepetale so nalahko in oči so ostale suhe. Spomnil se je morda, kako je zaklical na pragu in tekkel po klancu navzdol za očetom, ki je odhajal za zmerom, — oče pa se je obrnil in ga zapodil nazaj.

Materi se je sin zasmilil, tako je bil slaboten in prav tak je bil njegov obraz, oči so bile prav tako rdeče in krmežljave, kakor takrat, ko ga

je še nosila v naročju. In vzela bi ga spet v naročje in bi ga nesla nazaj v domačo izbo in bi ga pitala in bi ga božala po obrazu.

„Ali bi se vrnil, Tone?“ ga je prašala. „Pojdeš drugo leto, premlad si šel!“

On je stopal dalje, suh, sključen, obraz mu je bil resen in miren. „Čemu bi se vračal, ko sem že na poti? Saj so oče tudi šli.“

„Ali boš kaj pisal, Tone?“

„Kaj bi pisal? Če bo treba, bom že pisal. Dajte mi culo, da bom sam nosil!“

„Čakaj, Tone, da prideva do vrha!“

Umolknila sta oba. Pot je bila pusta, vila se je po kamnitem holmu, samotno in žalostno je bilo vsenaokoli, na nebu ja gorelo sonce in kamenje je bilo vse razpaljeno.

Prišla sta na vrh in sta se ločila. Ko je šel Tone že nekaj korakov dalje, je pohitela mati za njim in mu je dala še desetico, da bi si kupil sredi pota kruha in slanine.

Pogledala mu je še enkrat v obraz — suh je bil in siromašen in oči so gledale mirno in vdano izza golih rdečih trepalnic.

Tudi on je pogledal materi v obraz in komaj so se mu ustnice zganiile. Obrnil se je in je šel počasi svojo pot dalje, po holmu navzdol, po kamniti, razriti cesti; ni se več

„Ali bi se vrnil, Tone?“ ga je prašala mati.

„Čemu bi se vračal, ko sem že na poti? Saj so oče tudi šli.“

ozrl, ko je mati stala in gledala za njim . . .

Šel je, kakor je šel njegov oče. Tudi on je vzel sabo kos njenega gorkega, vse krvavečega in trepetajočega srca. Šel je vdan in ubog, glavo globoko sklonjeno, culo pod pazduho. Od daleč se je videlo, kakor da se ne premika, da stoji zmerom na istem mestu, doli v grapi, sredi razpaljenega kamenja, in ko je čez nekaj časa izginil za holmom, se je zdelo, kakor da se je bil pogreznil v kamenje — in vsenaokoli samota, grozna, zadahla poletna samota . . .

To je bilo ob tistem času, ko je Lojze dovršil šolo. Lojze je imel komaj enajst let. Debel je bil, toda široka lica so bila brez barve. Oči je imel materine — velike, začudene in plahe. Jokal je neprestano, lačen je bil in je tožil. Jedel je več kot Tone in potem je gledal po mizi s poželjivimi očmi. Tisto leto, ko je stopil v šolo, je nenadoma zbolel in mati ga je obljubila Bogu. Držal se je je za krilo. Kadar je prišel iz šole, je stal v kuhinji in je pripovedoval — toda časih je pripovedoval čudne reči, ki jih mati ni verjela. Ni lagal, govoril je čisto nedolžno, a iz besede, ki jo je slišal slučajno, iz povesti, ki jo je bral v berilu, so se mu spletale same nove dogodbe in pripovedoval jih je, ker je sam verjel, da jih je bral in slišal in da so se resnično dogodile . . .

Ko je bil oče še doma, je poklical časih Lojzeta in mu je zapovedal, da naj bere na glas nemški roman. Lojze je spočetka jokal — strašno mu je bilo, ko je bral počasi nezna-

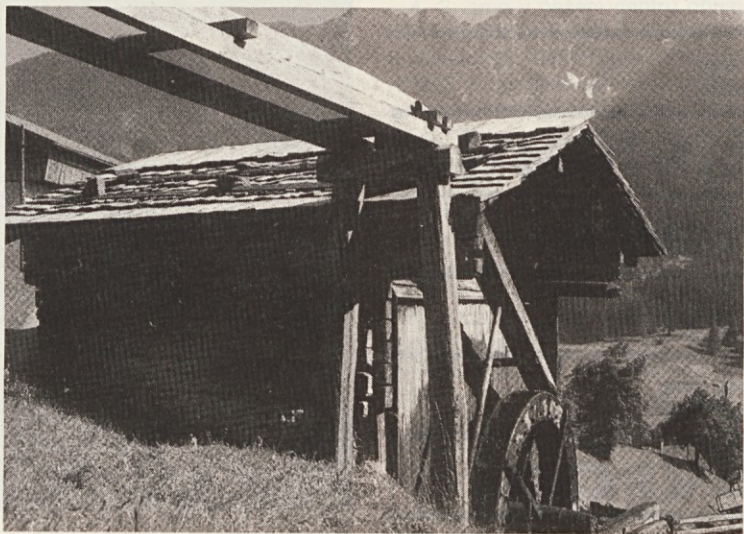

ne besede, ki so tako čudno zvene-
le in so vendarle nekaj pomenile.
Tu pa tam je naletel na znano bese-
do, postal je in je premišljeval in že
je stopalo polagoma življenje iz
mrtvih črk, svetlikalo se je iz
črnega ozadja, začelo se je premi-
kati, govoriti je začelo, toda še ne-
jasno, jecajoče, komaj polrazumlji-
vo. Čudne stvari so bile to, čudni
ljudje, čudno življenje. Vse je bilo
drugače kakor doma, vse lepše in
večje, kakor da bi bili tam zunaj
ljudje za klaftro večji kakor na klan-
cu. Lojze je verjel, da so tam zunaj
taki ljudje in nikoli mu ni prišlo na
misel, da bi ne bilo res, kar je zapi-
sano v knjigi. Govorili so v čudnem
jeziku, človek je komaj razumel —
če je razumel besedo, je bilo ven-
dar še nekaj zadaj, poseben
pomen, ki ga je bilo težko
razložiti . . .

In to čudno, novo življenje mu je
kmalu na stežaj odprlo vrata — iz-
gubil se je v njem in sanjal nepre-
stano. Sanjal je kakor oče — sedel
je za mizo z resnim, skoro temnim
obrazom in njegove misli so hodile
bogvekod — po velikih mestih,
mimo visokih belih hiš, po prostra-
nih vrtovih, kjer so svetili zadaj po-
nosni gradovi, po črnih gozdovih
so hodile med razbojniki in plemen-
itimi vitezi, ki so ropali bogate in
site ljudi, zato da so dajali siroma-
kom, hodile so med čarovniki, med
prtljakci in velikani, po čudovitem
svetu, kjer ni bilo lakote, ne žalosti,
ne skrbi, in kjer je bilo celo lepo,
kadar je človek trpel in umrl . . .

Ob koncu šole je bila velika slo-
vesnost in ob slovesnosti se je
določila Lojzetova usoda. Najboljši
učenec je bil, starega in
izkušenega se je čutil med drugi-
mi, ki so bili veseli in razposajeni
otroci.

Tako so mu izročili veliko pesem,
da bi jo govoril ob slovesnosti. Učil
se je tako, da je jezik že sam izgo-
varjal gladke besede, ne da bi bilo
treba misliti zraven. Časih pa mu je
hipoma pošlo, zardel je in se je
prestrašil. Mati je poslušala in
stvar se ji je zdela zelo važna in ve-
lika, tako da je bila vznemirjena
tudi sama. Držala je list v roki,
Lojze je stal sredi sobe in je dekla-

miral — čudovito je govoril, celo z
roko je zamahnil časih, tako da so
prišle materi solze v oči.

Še zadnji večer, preden je
napočil svečani dan, sta poskušala
pri luči. Mati je hotela šivati, toda
roka je skoraj zmerom počivala —
lepe okrogle besede so zvenele po
sobi in če je šel kdo mimo okna,
je postal ter poslušal: „Kako ti go-
vori, fant! Kdo bi si mislil, da je s
klanca — po gosposko govori!“

Govoril je kakor oče, isti
visokodoneči glas je bil, prav tako
so mu lica rdela in prav tako se je
tresel od razburjenosti.

Spal je vso noč nemirno, preme-
taval se je in govoril v sanjah. Mati
je vstala časih in ga je odela in mu

je obrisala čelo, ki je bilo vse
potno.

Ob štirih zjutraj, ko se je še dani-
lo, se je že zdramil in je skočil s
postelje ter posegel še neoblečen
po listu, ki je bila napisana pesem
na njem. Stal je v srajci in tako je
bil zelo majhen in otroški. Oči so
gledale še zaspalo in lasje so bili
vsi razmršeni.

„Poslušajte mati, če pojde!“

Mati je vzela list v roke in je sedla
na posteljo.

Vse je šlo gladko prav do konca,
mati se je smehljala, vsa izba je
bila polna tankega, lepo donečega
glasu okroglih, visokih besed, ki so
se vrstile tako prijetno kakor koral-
de na verižici.

Zgodaj je še bilo, ko se je odpra-
vil z doma, nedeljsko oblečen, lepo
počesan. Mati je stala na pragu in
srce ji je utripalo, ko je gledala za
njim, ki je stopal po klanecu dol
kakor mlad gospod.

Lojzetu je bilo, kakor da je vsa
svečanost samo zaradi njega,
zdelo se mu je, da gledajo vsi nanj
z občudovanjem in ljubeznijo,
vesel je bil in komaj se je upal
ozreti.

Ob sedmih je bila velika maša,
potem so šli v šolo in nato so se
vrnili k cerkvi, kjer je bil velik in lep
prostor.

Bo še

**Zgodaj je še bilo,
ko se je Lojze od-
pravil z doma.**

**Mati je stala na
pragu in srce ji je
utripalo, ko je gle-
dala za njim, ki je
stopal po klanecu dol
kakor mlad gospod.**

iz življenja naših far po Evropi

anglija

Že večkrat smo premišljevali, da bi v Našo luč napisali nekaj o naših najbolj znanih in priljubljenih Slovencih v Veliki Britaniji. Eden takih je prav gotovo nam vsem priljubljeni Peter Selak, ki je poznan ne samo rojakom na tem britanskem otoku, temveč tudi mnogim misijonarjem in misijonarkam ter slovenskim izseljencem na vseh kontinentih. Dokler so mu moči dopuščale se je dopisoval z izredno velikim številom svojih prijateljev rojakov po vsem svetu. Ravno skozi to dopisovanje smo bili mnogokrat poučeni o življenju Slovencev na drugih koncih sveta. Tudi tukaj v Veliki Britaniji ga skoraj ni Slovenca, ki Petra Selaka ne bi poznal. Po dolgih letih težkega dela v rudniku v južnem Walesu se je upokojil in nekaj let skrbel za naš slovenski dom v Londonu. V času njegovega bivanja in oskrbovanja našega skupnega doma so ga spoznali še številni rojaki iz domovine, predvsem pa študentje in drugi mladi ljudje, katerim je bil vedno pripravljen pomagati in jim je bil za vse na razpolago.

Gospa Milka na tej fotografiji predstavlja sestro ustanoviteljice redovnic Little Sister of the Poor — Male sestre ubogih. Prav letos mineva 150 let od ustanovitve.

Že nekaj let je minilo, odkar je Petrovo zdravje precej opešalo. Ker je postalo očitno, da ne bo mogel nadaljevati v našem domu, je bil po uspešnem posredovanju prejšnjega slovenskega

Gospod Peter kot ubogi svetopisemski Lazar po gledališki uprizoritvi, kjer so nastopali zavodarji iz St. Peter's Home.

župnika g. Ludvika Rota sprejet v enega izmed najboljših domov za ostarele in onemogle pri katoliških sestrah Little Sisters of the Poor v skoraj neposredni bližini Petrovega ljubljenskega doma, kjer ga naši rojaki zelo pogosto obiskujejo, še prav posebno na vsako drugo nedeljo v mesecu, ko pridejo iz Londona in okolice k redni slovenski maši.

Prav gotovo si je Peter z vsem svojim življenjem zaslužil, da preživi svoja upokojska leta v takem domu, kjer je tako dobro poskrbljeno za njegovo zdravstveno in versko oskrbo. Mi vsi mu želimo še mnogo srečnih in zdravih let.

Poleg Petra je v tem domu tudi nič manj priljubljena in zavedna Slovenka Milka Hvala, kateri je ljubi Bog naklonil že 92 let življenja. Gospa Milka je za svoja leta neverjetno čvrstega zdravia in duševno silno živahna. Medtem ko je Peter, sicer precej mlajši od gospe Milke, odvisen od invalidskega vozička, naša Milka pogumno in redno hodi na dnevne sprehode po obširnem zemljišču tega doma. Ne samo to, zelo pridno pomaga pri šivanju različnih igrač in podobnih predmetov, katere prodajajo v korist vse skupnosti njenege in Petrovega zavoda.

Pri tej častitljiv starosti ne moremo ge. Milki izreči skoraj nobene boljše želje kot to, da ji ljubi Bog nakloni še mnogo let dobrega zdravlja.

Izid volitev v pastoralni (župnijski) svet Slovenske katoliške misije v Veliki Britaniji:

Vrnenih je bilo 156 volilnih listov: veljavnih je bilo 143, neveljavnih 13. Glasovnice sta pregledala župnik Stane Cikanek in gospod Franjo Sekolec ter ugotovila, da so bili z večinskimi glasovi izvoljeni naslednji kandidati: za okoliš London: Ivan Lavrič, Dušan Pleničar in Vili Savrič; za okoliš Bedford: Karel Cor, Rafko Jakobčič in Gabriela Rehberger; za okoliš Rochdale: Vili Grebenar, Jože Grkman in Lojze Metelko (slednja, J. Grkman in L. Metelko, izvolitve nista sprejela); za okoliš Chapel End: Janze Prevc in Janko Saje; za okoliš Derby: Ivanka Krajšek in Ana Skaper; za okoliš Rothwell: Pepca Brnar in Mirko Kravos; za okoliš Abardare: Ivan Puc; za okoliš Bargood: Stanko Dernulc; za okoliš Keighley: Lado Kofler.

St. Peter's Residence
LONDON

Dom sv. Petra v
Londonu, ki so
ga ustanovile
Male sestre ubo-
gih.

Osmrtnica

Vsem rojakom v Veliki Britaniji in po svetu sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš zvesti slovenski rojak JERNEJ GRUM iz Castleforda, pokrajina Yorkshire v severni Angliji.

Pokojni Jernej je bil rojen v Bizoviku pri Ljubljani dne 24. avgusta 1925. Po tragičnih dogodkih v naši domovini leta 1945 je z begunci priromal v Anglijo konec leta 1947. Vso svojo delovno dobo je bil zaposlen v rudniku premo-ga v okolici Castleforda. Od leta 1983 je živel v pokoju. Z ženo Marijo (Mici), ki je tudi doma iz Bizovika, sta živela 28 let v srečnem zakonu.

Po kratki in težki bolezni je Jernej odšel s tega sveta v večnost dne 29. januarja 1990. S sveto mašo zadušni-co smo se od njega poslovili v cerkvi sv. Jožefa (Castleford) v torek, dne 6. februarja 1990, nakar smo ga pospre-

mili do krematorija. Njegova posmrtna žara je bila prenesena v njegov rojstni kraj Bizovik pri Ljubljani.

Pokojni Jernej Grum je bil gotovo eden najzvestejših članov naše katoliške slovenske skupnosti v Angliji. Z ženo Micijo sta se redno udeleževala naših verskih srečanj in drugih priredit-
tev. Bil je tudi med prvimi in najzvestejšimi naročniki Naše luči.

Bog mu daj večni mir in pokoj!

avstrija

LINZ

Za božične praznike nas je obiskal naš upokojenec g. Lavrič. Maševal nam je redno od 4. adventne nedelje do 7. januarja. Žrtvoval je njegov pro-
sti čas za nas in s tem rešil tudi napo-
rno pot g. Šteklju z Dunaja in g. profe-
sorju Potočniku iz Maribora. Lepa hvala! Obenem je pa v tem času tudi sprejel avstrijsko državljanstvo. Želimo mu, da bi ga še mnogo let v zdravju lahko uporabljal in tudi obiskal svojo domovino!

Med tem časom je obhajal svoj rojst-
ni dan tudi Mihael Planjšek in nam je postregel s pijačo. Lepa hvala!

Ga. Matilda Grandovec je na sestan-
ku upokojencev 30. 1. 1990 v Klein-
münchnu dobila srebrno odlikovanje in
priznanje za zasluge (od Avstrijcev),
kjer je zares aktivna in vedno priprav-
ljena za pomoč. Tudi kot članica
našega cerkvenega odbora je zares
spodobna. Čestitamo!

4. 2. smo v našem centru obhajali
kar dva rojstna dneva. G. Leon Humar
je obhajal 63., Janez Zore pa 27. rojst-
ni dan. Poskrbela sta nam za pijačo,
na kar je sledila vesela pesem. G. Mar-
tin Dominko je pa zavrtel kasete, da
smo se tudi veselo zavrteli. Lepa hvala
vsem!

Še enkrat moramo poudariti, da ne
pozabite novega mašnega reda v Linzu.
Maša je vsako prvo, drugo in četrto ne-
deljo ter vse zapovedane praznike.
Tretjo in peto nedeljo v mesecu pa od-
pade! Vedno kdo pravi, da ni vedel
mašnega reda in pride takrat, ko ni
maše.

belgija

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Tokrat objavljam le eno samo veselo
novico: izseljenski duhovnik je kristil
prvega otroka v družini Ragolič-An-
ckaert iz Châteleta v nedeljo, 14. ja-
nuarja, v župnijski cerkvi St. Pierre et
Paul, Châtelet. Mali Leeroy Michael se
je rodil 16. novembra 1989 v Sambre-
ville. Mladi družini iskreno čestitamo.

LIMBURG-LIÈGE

„Slomšek“ je v mešani in moški za-
sedbi pod vodstvom g. Vilija Roglja na-

S krstnega slavlja pri Mlakarjevih,
Elouges, na sveti večer 1989.

Slika pokojnega Jerneja Gruma.

stopil 27. 1. t. l. v Dilsenu skupno z dvema uglednima pevsima zboroma iz okolice in žel splošno pohvalo. Iskreno čestitamo. Ne pozabimo: redne vaje delajo mojstre. Posebno mlajši so vabljeni, da se *pridružijo*. Dober pevski zbor opravlja neverjetno važno poslanstvo v tujem kulturnem okolju. Naš pevski zbor je naša skupna zadeva. Vsakdo bi moral sodelovati na ta ali oni način.

Naš mladi umetnik: Malo kdo že ve, da je g. Berto Virant, mlajši, nadarjen slikarski umetnik. Razstava njegovih del je vzbudila splošno pozornost. G. Bertu iskreno čestitamo in mu želimo veliko zadoščenja v njegovem umetniškem izražanju.

Družinska sreča: V družini g. Ivana Kelherja in ge. Angele Nysen v Genku se je rodil prvorojenček, ki je ob krstni vodi dobil ime Milan. Iskreno čestitamo in želimo vso srečo pri vzgoji.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

„Argentina in Slovenci v Argentini“ je bil naslov predavanja, ki ga je imel v nedeljo, 4. februarja, v Slovenskem domu profesor Tomaž Debevec iz Buenos Airesa. Predavatelj je bil rojen v Argentini in aktivno deluje v slovenskih

ustanovah v Argentini. Predavanje je bilo zelo zanimivo in poučno ter za nas vse vzpodbudno. Predavatelj nam je prikazal bogato vsestransko delovanje, kulturno in narodno, Slovencev, ki so s skupnimi močmi v težkih zunanjih okoliščinah znali ustvariti vrsto ustanov, kjer že druga in tretja generacija prevzema delo na svoja ramena. Bogati sadovi, samo Slovenska Kulturna Akcija je izdala čez 130 slovenskih knjig, časopisi in revije, dokazujejo žilavost naših ljudi. In eden največjih uspehov je gotovo ta, da so mladi vključeni v to delo in ga sami že uspešno nadaljujejo.

Opozarjamo na „Literarni večer“, ki bo v Slovenskem domu v nedeljo, 4. marca, po maši. Posvečen bo slovenskemu pesniku Francetu Prešernu in drugim pesnikom in pisateljem, ki so gradili narodno zavest Slovencev.

V nedeljo, 25. marca, pa bo po maši imel predavanje z diapozitivi umetnostni zgodovinar dr. Marjan Zadnikar o „Biserih slovenske umetnosti“. S svojega znanstvenega področja je dr. Zadnikar doslej izdal že 33 knjig in okoli velike noči bo izšla njegova nova knjiga: „Slovenska znamenja — naše katedrale“.

MELUN (Seine-et-Marne)

Skupno mašo bomo imeli v nedeljo, 11. marca, ob devetih dopoldne v poljski cerkvi v Dammarie.

LA MACHINE (Nièvre)

Slovenski duhovnik bo med nami v nedeljo, 25. marca, skupna maša bo ob pol desetih dopoldne.

LYON

Zadnji teden v marcu bo v Lyonu slovenski duhovnik in v nedeljo, 1. aprila, bo naša maša ob štirih popoldne na Fourvière.

EPERNAY in okolica

Slovenci, na četrto nedeljo v marcu, 25. marca, nam bo zopet dana prilika in milost, da se udeležimo maše v slovensčini. Ne obidimo je. Maša bo ob 5. uri popoldne.

FONTOY — AUMETZ — ARRAINCOURT

Sporočamo, da je v 93. letu starosti pri svoji hčerki Fany v Fontoryu umrla Marija Seršen. Mož Franc ji je umrl že v letu 1971. Pogrebna maša je bila brana v Arraincourt, kjer sta živela in tam je bila potem tudi pokopana v grob, kjer že 19 let počiva njen mož.

Gospod, daj jima, kot vsem vernim mrtvim, večni pokoj in naj jima sveti njegova večna luč.

FREYMING-MERLEBACH IN OKOLICA

Kratek pregled preteklega leta. — Razen mesečnih in tradicionalnih srečanj smo imeli 29. aprila kmečki veseloigri v slovenskem jeziku in sicer: „Izgubljeni in zopet najdeni mož“ in „Analfabet“, ki nam ju je predvajala igralska skupina Nanos iz Vrhpolja pri Vipavi. 30. aprila smo imeli *vokalni koncert* pevskega zbora Vrhpolje, prvega maja pa tradicionalno romanje na Habsterdick k Brezjanski Materi božji.

Tudi duhovno življenje ni zaostalo. V velikem tednu je bila duhovna priprava za veliko noč, takoj nato pa duhovne vaje na „Flatière“.

Na žalost smo imeli lani tudi veliko pogrebov. Zelo nas je prizadela smrt g. podpredsednika Stanka Sirka. V molitvi se spomnimo vseh naših pokojnih dobrotnikov in vestnih članov naše slovenske skupnosti. 1. novembra lani je bila darovana maša za vse rajne naše misije in vse slovenske rojake v kapeli sv. Jožefa v Merlebachu.

Letos januarja smo imeli v domu že prve duhovne vaje, ki so hvala Bogu

V Parizu je bil 17. 12. 1989 krščen Romuald Martin Galenko.

Mihael Bernard Queva in Alexandrina Paszkowiak na dan poroke
9. 12. 1989.

dobro uspele. Zato bomo s tem nadaljevali konec avgusta v mlinu Thicourt. Molitev je za duhovno življenje, kar je utripanje srca in dihanje za telesno življenje.

Naslednje celodnevno srečanje je 18. februarja in 18. marca, skupno z materinskim dnevom. Vsi dobrodošli in prisrčen pozdrav.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Post nas pripravlja na največji praznik v letu, na veliko noč. Duhovne obnove z velikonočno spovedjo in obhajilom bodo v sledečem redu: 11. marca v *Armentieres* ob 16. uri v cerkvi sv. Terezije, 17. marca, ob 17. uri, v *Vendin-le-Vieille*; 25. marca, ob 16. uri, v *Croisillesu*; 31. marca v *Carniere-Cambraisu* ob 19. uri; 1. aprila v *Tourcoingu* ob 17. uri.

14. januarja je bila krščena Emilija Izabela Mitermique. Naj jo spremlja božje varstvo.

12. januarja je v bolnici v Bapaume dokončal svojo življenjsko pot g. Ludvik Kovač v svojem 83. letu življenja. Kar dvakrat je prišel v Francijo z družino iskat boljši kruh, večinoma zaposlen kot poljski delavec. Svojo hišo

je odprl zlasti rojakom, ki so prišli delat brez vsakih sredstev. Mnogim je preskrbel zaposlitev. Zadnja leta je preživel v vasi Bus, kjer je mnoge sprejel pod gostoljubno streho. Pokopan je bil v cerkvi Ecaust-st.Mein 15. januarja ob veliki udeležbi rojakov, zlasti onih, ki so užili njegovo dobroto. Njegovi družini naše iskreno sožalje.

V četrtek, 25. januarja, nas je presenetila vest nanadnega odhoda v večnost ge. Terezije Korinšek, roj. Kolenc. Umrla je v bolnici v Lensu v svojem 86. letu. V življenju ji ni manjkalo trpljenja. Poleg svojega soproga Jožefa je pokopala dve svoji hčerki.

Zadnja leta je preživela ob skrbni negi sina in hčerke. K pogrebni maši v cerkvi N. D. de Boulogne 27. januarja se je zbrala množica rojakov in domačinov. Vsem njenim naše globoko sožalje! Naj se oba umrla spočijeta v Gospodu.

nemčija

ZAHDNI BERLIN

Danes je osmi februar, dan Prešernove smrti; dan, ki smo si ga Slovenci izbrali za Slovenski kulturni dan. Začel sem pisati. Čutim, da mi beseda teče... Upam, da mi bo uspelo vsem, ki berete ta zapis, nekaj povedati in sporočiti iz Zah. Berlina. Sicer bo to le dopolnitev zapisa, ki je bil objavljen v januarški številki Naše luči.

Tokrat sem za osnovo razmišljanja

vzel pesem Simona Gregorčiča, Naš narodni dom — Zedinjena Slovenija:

*„Naš sveti dom bil strt je v prah,
vsi kamni razmetani;
oh, raslo trnje, rasel mah
po groblji je teptani.
Plah lazil preko razvalin
je — tujcem rob! — domači sin
in lil solzé je vroče,
solzé v nebo vpijoče.“*

Verjamem, da bi vsak Slovenec enako dejal s pesnikom tistega 10. junija 1989. leta, ko smo verni Slovenci ostali brez doma, cerkve... Toda hitro je optimizem nadvladal malodušje in pesimizem; volja je bila močnejša od solz, zato smo zavihali rokave, stopili smo skupaj s predstavniki berlinske škofije. Nastal je dom, ki bi ga Gregorčič takole opisal:

*„Zdaj solze stran! Orodje v dlan!
Dom znova vstati mora,
oj dom krasán, tako prostran,
da bo za vse prostora:
za brate naše rodne vse,
zapadne in pa vzhodne vse,
in s severa in juga —
to krasna bo zadruga!“*

Zares, niti ena Slovenka, niti en Slovenec ni rekel NE, ko je pri njem zazvonil telefon s prošnjo za pomoč pri graditvi novih prostorov za Slovence. Velik optimizem pri „graditvi Slovenskega doma“ so nam dajali mladi, ki so radi pomagali pri vseh opravilih. Da „dom skupno bo ognjišče nam in skupno delališče“, smo začutili 9. decembra 1989, ko so nam otroci plesnega studia Celje — plesna skupina Igen predstavili Grimmovo pravljico Trnjulčiča. Upam, da bo Slovenski dom ognjišče,

Mlin v popravilu.
Služil bo za duhovne vaje in telesni odmor.

kakor si ga je že želel sam Simon Gregorčič:

*„Dom skupno bo ognjišče nam
in skupno delališče,
on skupen bo nam božji hram
in skupno bo branišče!
Le vkup, le vkup kamnarji zdaj,
na delo vsi zidarji zdaj,
ime si proslavite,
dom skupni nam zgraditel!“*

Dom zares zgrajen je. Potrebno le je, da vsi začutili bi, da to naš dom je, kjer zbiramo Slovenci se in vsi, katerim je blizu in imajo radi slovensko zemljo in kulturo.

Moja osebna želja je, da bi Slovenci v Zah. Berlinu zares, iz vseh nesoglasij, ki so nastala nekaj let nazaj, zgradili „skupni dom“. Ne mislim „skupni“ v

Igralci veseloigre „Kje je meja“, rojaki iz Ingolstadta, na odru v Stuttgartu 12. novembra lani. Da so bili gledalci in poslušalci z njimi zadovoljni, smo že zapisali.

tem smislu, da bi imeli en dom in eno streho, temveč da bi imeli več domov in več streh. Toda takrat, ko bi bili pod eno ali pod drugo streho, da bi takrat začutili, da smo zares eno, da smo zares Slovenci. To željo po edinosti je Gregorčič izrazil na sledeči način v zadnji kitici že imenovane pesmi:

*„Učakal rad bi srečni dan,
dan našega združenja,
bi zrl, kako en krov prostran
čez dom se ves rezpenja.
Naš prapor bi na krov pripel,
dom blagoslovil bi vesel:
Bog živi vse Slovene
pod streho hiše enel!“*

STUTTGART-okolica

30-letnica slovenskih maš. — Letos praznujemo 30-letnico slovenskih maš na Württemberškem, s katerimi je prišel upokojeni župnik dr. France Felc. V teh treh desetletjih pa se slovenski kristjani v tem predelu Nemčije nismo srečevali le pri bogoslužju, shajali smo se tudi na raznih prireditvah:

90. deutscher Katholikentag
Berlin 1990 e. V.

„Wie im Himmel so auf Erden“
Slovenci iz Zah. Berlina vabimo
Slovence iz Zah. Evrope na

KATHOLIKENTAG,

ki bo od 23. 5.—27. 5. 1990.

Svoj prihod sporočite na naslov:
Seelsorgeamt für Slowenen, Ko-
lonnenstraße 38, 1000 Berlin 62,
Tel.: 030 / 788 19 24.

na binkoštnih srečanjih, vinskih trgatah, pustnih zabavah, miklavževanjih, materinskih dnevih, romanjih, izletih, potovanjih, družabnih večerih s filmi in skioptičnimi slikami. Redna vez med nami je bila vseskozi Naša luč. Ob 30-letnem jubileju, ki ga bomo na birmanski dan posebej poudarili, velja vsem rojakom, ki so kakorkoli pomagali graditi „domovino na tujem“, pristrčna in iskrena zahvala.

Pripravljamo se na birmo. — V nedeljo, 17. junija, bomo imeli v Stuttgartu zopet slovensko birmo za otroke od 6. razreda navzgor. Doslej se je javilo

Slovenci v Ulmu se radi spominjajo odprtja svojega centra pred dvema letoma. Takrat se je slovenski nagelj živo predstavil rojakom in drugim meščanom. Sedaj ga pridno zalivata župnik Jože Bucik in njegov pomočnik dr. Marko Dvorak.

„Kdaj se bomo zopet kam zape-ljale,“ se sprašujejo rojakinje na Württemberškem, ki so se srečale 24. septembra lani na Liebfrauenhöhe. Bilo jih je blizu 70.

za prejem zakramenta svete birme 30 šolarjev in birmanski dan bo tako središčni praznik naše skupnosti v tem letu. K birmi gredo seveda lahko tudi odrasli, če se bodo pravočasno javili. Med nas bo prišel koprski škof dr. Metod Piriš, ki je referent za izseljence pri slovenski škofovski konferenci.

Generalni vikar v Celju. — Generalni vikar tukajšnje škofije, apostolski protonotar Eberhard Mühlbacher, je šel pogledat novo cerkev Sv. Duha v Celju, h katere gradnji je od svoje škofije posredoval lepo vsoto denarja. Vrnil se je zelo navdušen. Lepote in praktičnosti novega verskega središča v Celju kar ni mogel prehvaliti. To nas zelo veseli.

Sreča pri ribolovu. — Rojak, navdušeni ribič, Andrej Bricelj, je v Hirnbachtalu pri Schwäbisch Gmündu ujel 2 m dolgega soma, ki je tehtal 65 kg. Po 14 letih je bila to največja in najtežja riba, ki so jo ulovili v teh krajih. Ribič Andrej „se je pošteno potil, preden je imel soma na bregu,“ je zapisal lokalni časopis, ki je priobčil tudi njegovo sliko z nenavadnim plenom.

Čestitke h krstu. — Badrov Patrik-Jakec se je 20. januarja po sv. krstu pridružil naši župniji v Stuttgartu. Očetu Miroslavu in materi Vesni roj. Rozman k novorojenčku iskreno čestitamo.

Maše: v Stuttgartu 4., 11., 18. marca ob 16.30 uri; v Böblingenu 4. marca ob 10. uri; v Schwäbisch Gmündu 11. marca ob 9.30 uri; v Schorndorfu 18. marca ob 8.45 uri; v Aalenu 18. marca ob 11. uri; v Heilbronn 24. marca ob 17. uri; v Oberstenfeldu 25. marca ob 9. uri; v Esslingenu 25. marca ob

16.30 uri; v Forchtenbergu v soboto, 10. marca, ob 16. uri.

Sobotna šola: v Stuttgartu 3. in 17. marca od 15. do 17. ure.

Pouk v Böblingenu: 4. 3. ob 9. uri.

OBERHAUSEN

Začetek novega leta je bil pri nas zelo živahen. Po slovesnih božičnih praznovanjih pri in po bogoslužju v raznih krajih naše župnije se je nanizalo nekaj omembe vrednih dogodkov, ki zadevajo življenje posameznikov in cele skupnosti v naši župniji.

V Güterslohu sta stopila v zakonsko skupnost Romana Štruklec in Thomas Sorichter. Cerkvena slovesnost, pri kateri sta prejela zakrament sv. zakona, je bila v cerkvi Naše ljube Gospe. Domači duhovnik je v pridigi lepo poudaril duhovnost dežele, iz katere je nevesta, kjer ima še posebno mesto češčenje Matere Božje. Priporočal je, naj iz teh virov črpata moč za vse bodoče življenjske naloge.

Posebno doživetje za skoraj 30 udeležencev iz naše župnije je bilo dvodnevno srečanje z Odborom slovenskih krščanskih izseljencev v Evropi. Zastopniki so prišli iz Pariza, Belgije, Holandije in Stuttgarta. Vsebinsko srečanja bo prav gotovo predstavil odbor sam. Za našo župnijo je bila predvsem dobra informacija o idejah širšega povezovanja slovenskih kristjanov v zdomstvu in izseljenstvu. Upamo, da bo hotel vsaj kdo med nami prevzeti nalogo stalnega sodelavca v tem gibanju in obenem nalogo našega predstavnika v njem. Zdi se namreč, da bomo morali kristjani v prihodnje

zares zazveto pomagati pri reševanju vprašanj in problemov razseljenega slovenstva po evropski celini. Župnije so samo ena plat tega dela. Določene naloge lahko prevzamejo in izpolnijo le laiki.

V zadnjem času je Gospodar življenja poklical k sebi kar zapovrstjo tri starejše člane naših slovenskih skupin. Sredi januarja je po dolgi in težki bolezni zaspala Angela Kajzer, doma s Koroškega. Dolga leta sta bila s pred nekaj leti preminulim možem dokaj redna obiskovalca slovenskega bogoslužja v Moersu. Ta zadnja leta, ko je bila sama, je komaj še zmogla priti. Z velikim veseljem pa je vse do zadnjega prebirala Našo luč, ki ji je pomenila vez s slovensko skupnostjo.

V Oberhausnu je dotrpela na bolniški postelji Angela Lednik. Redno je prihajala k maši v Essen. Prav na hitro ji je bolezen izpila vse življenjske moči in se ji je spolnila želja, da bi še enkrat videla domovino. Naj ji Bog nakloni večno domovino.

Kmalu za njo je prav tako v bolnici podlegel po težki operaciji Franc Puhar. Dočakal je res lepo starost 82 let. Neverjetno čil je bil za svoja leta. Prebiral je naše časopise s posebnim veseljem. Vedno se je znal tako enostavno veseliti vsega, kar se je dogajalo lepega v naši skupnosti. Ko je zvedel, da mora na operacijo, je tako naravnost in enostavno kramljalo o tem z menoj kot bi se pogovarjala o vremenu. Star sem, je dejal, ne vem, kako bom prestal operacijo. Bo že Bog vedel, kaj je prav. Tako je bil vdan in se je spomnil, koliko je doživel v svojih letih. Po operativnem posegu ni mogel jesti in je oslabil in omahnil. Bog jih vse sprejmi v svojem usmiljenju in jim nakloni življenje v večni sreči.

V začetku februarja sta v Moersu obhajala **diamantno obletnico poroke** zakonca Franc in Barbara Zupan. Slovesnosti se je v cerkvi udeležilo veliko domačinov in slovensko skupnost je zastopal na željo jubilarntov zbor Slovenski cvet. Takšnega visokega zakonskega slavlja se lahko veseli le malokateri zakonski par. 60 let skupnega življenja je prav gotovo poseben božji blagoslov in tudi znamenje zoper prelahkotno pojmovanje družinske skupnosti, ki jo prakticira današnji moderni

Otroci sobotne farne šole v Münchnu pripravijo vsako leto okrog 25. marca materam njihov praznik.

svet. Tudi na tem mestu posebej poudarjamo ta njun zgled in želimo obema še veliko veselih dni v njuni družini.

Ko oddajamo to poročilo, smo sredi proslav slovenskega kulturnega praznika, ki se mu že pridružuje tudi pustno veselje. V Moersu je bila prva taka prireditev, ki jo je zavzeto pripravila skupina pevcev iz obeh tukajšnjih zborov. Pripravili so nam izviran program in tudi zares dobro postrežbo. Igrali so mladi muziki iz essenskega društva „Ljubljana“.

MÜNCHEN

Od srede januarja do srede februarja ni bilo na naši fari kakšne večje prireditve. Pač pa redno farno življenje.

● Naša osrednja srečanja so *nedeljske maše*, kjer bralci, pevci in ministrantje pomagajo ustvarjati slovesnost in domačnost obenem, sicer pa se zbirajo skupine naših faranov: *šolarji* ob sobotah k pouku, *ministranti* enkrat na teden k pogovoru, prav tako *mladinci*, *pevci* pa dvakrat na mesec k pevskim vajam.

● Čez en teden bo naše *pustovanje*. Čez dva tedna se dobijo naši *mladinci* s slovenskimi mladinci iz Oberhausna. Čez dober mesec bomo obhajali *matevski dan*.

● Tudi rojevajo se še v naši fari. Zadnji čas sta bili kršчени Nicole Samantha Lep, hčerka Dušana in Dragice, roj. Šprah, in Steffani Stumberger, hčerka Draga in Verice, roj. Petrovič. Staršem čestitamo, punčkama pa želimo vse dobro v življenju!

● 7. februarja je umrl v eni münchenskih bolnišnic g. Janez Tomšič, star 47 let. Redno se je udeleževal našega farnega življenja. Zapušča ženo in tri otroke. Pokopali so ga v Zgornjih Bitnjah pri Kranju. Več o njem bomo poročali prihodnji mesec.

nizozemska

Slovenska folklorna plesna skupina je 27. 1. t. l. imela svojo običajno letno prireditev, ki je prireditelje in prijatelje toplo presenetila. Imeli so preveč ljudi... V največji krajevni dvorani mnogi niso dobili sedeža. Goste je dvojezično pozdravila voditeljica ga. Mici Čebin-Michon. Plesalci so predstavili nekaj narodnih plesov. Za prosto zabavo so skrbeli Veseli vaški muzikanti, ki jih vodi g. Slavko Strman. Prireditev je pokazala, kako velik ugled uživajo člani naše folklorne skupine pri nizozemskem občinstvu. Čestitamo in izražamo dobre želje za naprej!

„Zvon“ je 3. 2. t. l. pod vodstvom g. Tonija Kropivška predstavil slovensko cerkveno pesem pri službi božji v Eygelshovenu in žel laskavo pohvalo. Čestitamo in želimo čim plodoviteje delovanje skozi vse leto.

Naši mladinci so se dobili skupaj z neko mladinsko skupino iz Slovenije v Logarski dolini k študiju in prijateljevanju.

švedska

ANGRED PRI GÖTEBORGU

Februarja mineva 12 let, kar je bil dr. Hubertus Brandenburg ustoličen za stockholmskega škofa. Ob njegovem nastopu je bilo na Švedskem 30 katoliških župnij, zdaj jih je pa 37. V povprečju je v tem času škofija dobila več kot vsaj po eno cerkev na leto, poleg tega pa še bodisi kakšno župnišče, župnijski dom ali kapelo.

Komaj dober mesec je, kar smo zakoračili v leto Gospodovo 1990, in že smo bogatejši za dve cerkvi. Za praznik sv. Treh kraljev je bila v Malmöju posvečena Marijina cerkev na Rosengardnu, na svečnico, 2. februarja, pa je bilo v severnem predmestju Göteborga, v Angeredu, posvečenje nove cerkve sv. Pavla od Križa.

Mnogi naši rojaki, ki živijo v tem predelu, bodo imeli tako bližje k nedeljski maši, otroci pa k verouku. K maši sicer tudi do zdaj niso imeli daleč, ker so od ustanovitve župnije pred osmimi leti vsako nedeljo gostovali v protestantski, t. i. misijonski cerkvi, vendar bo po novem župnijskem središču Cerkev z označevanjem blagovesti in zakramenti še bolj prisotna v njihovem življenju, oni pa s svojo vero v okolju, kjer bivajo.

Nekaj tega je bilo čutiti že na dan posvečenja. Župnijo vodijo pasijonisti. Namestnik njihovega provinciala, ki je prišel iz Londona, je povedal, da v Angliji še ni doživel toliko ekumenske odprtosti, kot jo razkriva posvečenje nove katoliške cerkve v Angeredu. Udeležili so se je góteborški protestantski škof B. Gärtner, župnik protestantske župnije, kjer so bili do sedaj gostje, je bral berilo pri maši, protestantski pastor župnije, kamor so se doselili, je izrekel dobrodošlico. Deželni glavar je pohvalil ekumensko širino, s katero pripadniki različnih krščanskih skupnosti prispevajo k sožitju med domačini in priseljenci v góteborškem okraju, predstavnik občine pa je izrazil veselje nad novim središčem in novimi delovnimi močmi za duhovno in socialno delo sredi Angereda.

Glavni arhitekt Hagoipan, Armenec po rodu, se je navdihoval ob bizantinski arhitekturi. Arkade s stebriščem dajejo vtis odprtih rok, ki izražajo dobrodošlico. Izredno vabljava je tudi lega cerkve. Stoji na robu griča, tik ob gozdu, ki spada v zaščiteni naravni pas.

Prenasičeni mestnega hrupa ob cerkvi Kristusa Kralja sredi mesta, kjer se po maši stiskamo v majhni župnijski dvorani, se bomo zlasti v poletnih mesecih Slovenci kdaj zbrali tudi v tej cerkvi, ki ima dovolj lepih prostorov za srečanja po maši. Tja nas bo zamikalo že zaradi miru in tudi zaradi tega, ker od vseh katoliških cerkva na Švedskem ta še najbolj spominja na naše božjepotne cerkve razsejane po gričih Slovenije.

švica

Prešernov dan — dan slovenske kulture in naših korenin

„Mati Slovenija — nocoj si nam še posebej blizu, čeprav si daleč. Pogled oči nam ne seže do očetnjave in vendar nam v prsih poje hitreje slovensko srce...“ je spregovoril v pozdrav p. Robert po skupno odpeti Zdravljici. V Švici živeči Slovenci letos posvečamo slovenski kulturni dan spominu Janeza

Vajkarda Valvazorja ob 300-letnici izida njegovega življenjskega dela Slava vojvodine Kranjske ter triglavs-kemu župniku Jakobu Aljažu ob 100-letnici njegovega prihoda na Dovje. Zato, ker je danes dan naših korenin, dan naše preteklosti in sedanjosti, praznik domovine, „ko upamo doživeti slovenski praznik: praznik svobodne Slovenije, Slovenije Slovencev, brez ideoloških meja; praznik, ki bo vidni izraz slovenske zavesti“ (A. Rot). V takem čutenju prisluhnimo sedaj govorjeni in peti besedi, sliki in podobi...

Nagib domovinske ljubezni je narekoval Valvazorju pred 300 leti, da se je lotil pisanja. Takole pravi v posvetilu: „Ako je pošten rodoljub dolžan časti svoje domovine v vseh potrebnih primerih kri in življenje, ji je dolžan v prav nič manjši meri služiti s peresom, da v svetu pri vsaki priložnosti zaslovi. Ta čast, pravim, zavezuje ne le orožje, ki ga nosimo ob strani, ampak tudi tisto, ki ga nosimo za ušesom, namreč pero, če smo oboje vajeni sukati. Zakaj prav ista narava, ki nam je vsadila ljubezen do domovine, nam je naklonila tudi najrazličnejše možnosti za pospeševanje njene slave ter nam naložila dolžnost, da ji z vsemi močmi služimo. Zategadelj moramo domovino ljubiti in spoštovati takó kakor starše.“

Svoje delo je Valvazor zasnoval v petnajstih knjigah, ga obogatil s slikami in prilogami. Natisnjene knjige so dosegle izreden obseg: 3532 strani s 528 slikami in 24 prilogami. Po vsebini jih je razdelil na štiri vezane knjige, ki jih imenuje glavne dele. Knjige so natisnili in zvezali v Nürnbergu 1689. leta. Vsebina celotne Slave in njena razdelitev po knjigah in zvezkih je naslednja:

Prva knjiga razpravlja o imenih narodov, ki so v najstarejših časih prebivali na Kranjskem; druga knjiga je kratek krajepis Kranjske; tretja knjiga govori o gorah in rekah, podnebjju, rastlinah, živalih, rudah in rudnikih; četrta knjiga opisuje naravne redkosti; peta knjiga obravnava narode, ki so vladali na Kranjskem od frankovske oblasti in rimskih naselbinah; šesta knjiga govori o jeziku, noši, šegah in navadah. Dodatek našteva pisatelje, ki so doma s Kranjskega. Sedma knjiga je posvečena verstvu; osma knjiga nava-

ja svetnike, ki so v karšni koli zvezi s Kranjsko, oglejske patriarhe, škofije in župnije. Deveta knjiga obravnava ustavo in upravo, sodstvo in plemstvo; deseta knjiga prinaša zgodovino vojvod in deželnih knezov; enajsta knjiga je imenovana „knjiga gradov“ in vsebuje topografski opis kranjskih mest, trgov, gradov in samostanov po abecednem redu; dvanajsta knjiga opisuje Hrvaško in Morsko krajino; v trinajsti knjigi je prazgodovina, v štirinajsti rimska doba, preseljevanje narodov in čas do avstrijske oblasti, v petnajsti letopis Kranjske pod avstrijskimi vladarji.

Slava vojvodine Kranjske je bogato okrašena s podobami ter z zemljevidi. Za natis so morale biti podobe vrezane v baker. Vseh bakrorezov je 533. Iz vsega Valvazorjevega dela diha velika ljubezen do domače dežele, do Kranjske. Bolelo ga je, ko je v tujini spoznal, kako malo vedo tam o njegovi Kranjski, še bolj pa, da so njegovi rojaki sami tako slabo poučeni o svoji domovini. Valvazorjevo življenje in delo nam je zelo lepo in na poljuden način podala dr. Rezka Žnidaršičeva.

Drugi del kulturnega programa je bil namenjen Jakobu Aljažu, vestnemu duhovniku, neutrudnemu graditelju, glasbeniku, učitelju, politiku in prosvetnemu delavcu, publicistu, izumitelju, zdravniku, zagrizenemu bojevniku proti nemštvu, povsod in v vsakem primeru gorečemu, zavednemu, pokončnemu Slovincu. Ob diap projekciji Gustla Teropšiča smo iz spremenega besedila izvedeli, da se je Jakob Aljaž rodil 6. junija 1845 v zaselku Zavrh pod Šmarno goro pri Ljubljani. Že v gimnazijskih letih je kazal veselje do gora in talent do glasbe. Zaradi nenadne očetove smrti je moral prekiniti univerzitetni študij na Dunaju, stopil je v ljubljansko semenišče in leta 1871 postal duhovnik. Pred 100 leti — 27. avg. 1889 — je postal župnik na Dovjem pod Triglavom in ostal vse do svoje smrti — 4. maja 1927. V zgodovino slovenskega naroda se je zapisal kot graditelj slovenskih triglavske planinskih postojank, še zlasti, ko je po svoji zamisli in na svoje stroške dal izdelati in vrh Triglava postaviti jekleni stolp avgusta leta 1895. Izredne zasluge ima tudi za razmah zborovskega petja in pevske kulture. Morda nam je najbolj znana njegova skladba: Oj, Triglav, moj

slovinci ob meji

KOROŠKA

Od 7. do 10. jan. so bili v domu Sodalitas v Tinjah duhovniški dnevi, ki se jih je udeleževalo 60 duhovnikov celovške škofije obeh narodnosti. — V okviru predavanj Mi in naša zgodovina so bila v Tinjah tri predavanja: dr. Moritscha: Slovenci na poti k političnemu narodu (Bog — cesar — domovina), dr. Lukana: Slov. družba na Koroškem v zadnjih desetletjih pred razpadom Avstro-Ogrske in dr. Vodopivca: Upanje in pričakovanje slov. politike od 1918 do 1920. Stolni prošt in upokojeni generalni vikar dr. Franc Kirchner je 19. jan. obhajal 80-letnico življenja. V vojnih letih, ko so nacisti izgnali slov. duhovnike, je oskrboval dušnopastirsko vso Tuhinjsko dolino in se kar dobro naučil slovensko. — V torek, 23. jan., so v Slomškovem domu v Celovcu podelili letošnjo Tischlerjevo nagrado univ. profesorju v Gradcu dr. Erihu Prunču. — Na pobudo Krščanske kul-

turne zveze v Celovcu je igralska skupina prosvetnega društva iz Dobrle vasi naštudirala Goldonijevo komedijo Lažnivec. Najprej so jo zaigrali na domačem odru, nato pa še v Šmarjeti v Rožu. — Sl. prosvetno društvo Danica iz Št. Primoža je letos že 15ič priredilo novoletni koncert. Poleg domačega zbora so sodelovali še mladinski zbor Danice, Radiški fantje in šentjanški tamburaši. — V Slomškovem domu v Celovcu se je vršilo v nedeljo, 14. jan., deželno zborovanje Koroške enotne liste (KEL). Na tajnih volitvah je bil izvoljen za kandidata KEL za državnozbornske volitve Karel Smolle. Dobil je 90 % glasov. — Sredi januarja je po 20 letih odstopil bilčovski župan Hanzi Ogris. Izvoljen je bil na listi socialistične stranke. Vodil pa je občino v splošno zadovoljstvo občanov in jo pustil brez dolga.

GORIŠKA

V ponedeljek, 8. jan., je predsednik vlade Giulio Andreotti odprl v Gorici prvi univerzitetni tečaj za diplomatske in mednarodne vede. Upravno spada novi oddelek univerze pod tržaško univerzo. Sedež je pa v nekdanjem Malem semenišču, ki ga je zgradil nadškof Sedej, ki ga je škofija prodala državi.

V semenišču so še vedno tri slovenske šole: višja gimnazija (licej), učiteljske in trgovski strokovni zavod. — Nekdani izseljenski duhovnik v Nemčiji dr. Franc Felc je v samozaložbi izdal Reinmichlovo povest Giganka. Knjiga je izšla pri Grafica Goriziana v Gorici. — Lani je poteklo 150 let, kar obstaja italijanska provinca usmiljenk sv. Vincencija. To obletnico bodo obhajale tudi usmiljenke v Gorici. Povabile so skupino iz Trevisa, ki je 6. januarja predstavila recital na čast sv. Vincenciju Pavelskemu v Katoliškem domu v Gorici. Sodelovalo je 70 oseb. Predstava je dobro uspela. — Dramski odsek prosvetnega društva Štandrež deluje že 25 let in je v tem času naštudiral 68 raznih iger z 279 nastopi. Letos, 14. januarja, so nastopili z novo igro Jevana Sterija Popoviča Jara meščanka. — Slovenski verniki v goriški in tržaški škofiji so lani darovali za svoje cerkve, društvene zgradbe, za časopisje in misijonarje 236.460.000 lir ali 2.364.600 šilingov. — Primorska pisateljica Marija Mislej je izdala v samozaložbi knjigo z naslovom Žarišča. Na 143 straneh ima 70 premišljevanj najrazličnejše vsebine, vredne branja in premišljevanja.

TRŽAŠKA

Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu je priredila 14. jan. v stolnici sv. Justa božični koncert. Predvajali so Vrabčev kantato Božični sijaj in Vrabčeve priredbe slov. ljudskih božičnih pesmi. — Na povabilo deželnega vodstva Slov. skupnosti je bila v petek, 19. jan., tiskovna konferenca združene opozicije iz Slovenije, imenovana DEMOS, katere predsednik je dr. Jože Pučnik. — V osnovni šoli v Devinu je mladinska dramska skupina Kočna iz Sveč na Koroškem uprizorila pravljico igro Čarovnik iz Oza. Prireditev je bila 28. januarja. — Ob 40-letnici obstoja župnijske dvorane v Bazovici je gostovala tam igralska skupina iz Štandreža s Popovičevo komedijo Jara Meščanka.

dom, ki so jo prvič zapeli ob odpiranju prve slovenske Triglavске koče leta 1896. Aljaž se je udeleževal v prosveti, uveljavil kot gospodarstvenik, obćudovanja vreden domoljub, pokonćen v svojem slovenstvu in neomajen, ko je vlagal vso svojo moć, znanje in lasten denar v napredek planinstva, glasbene kulture, v razvoj podeželja in v prosveto vasi. Vse to je delal zraven svoje duhovniške službe. „Dovje ne bo nikdar več videlo pogreba, kakor je bil 7. maja 1927. leta,“ je zapisal Janko Mlakar. „Vsi, ki smo prišli od blizu in daleć, da bi skazali triglavskemu župniku zadnjo ćast, smo se zavedali, da polagamo v grob idealnega Slovenca, navdušeneга planinca in mehkoćutnega pevca.“ Na spominski prireditvi 100. obletnice prihoda Jakoba Aljaža, 27. avg. 1989, povezani s odkritjem njegovega spomenika, je g. nadškof med drugim dejal: „... Izredni ljudje so za nas velika obveznost. Ohraniti moramo njihovo

dediščino nepokvarjeno in izročiti kasnejšim rodovom. Ob spominu na Aljaža stojimo pred trojno nalogo: 1. ohraniti stvarstvo pred zastrupljanjem in unićenjem. 2. ohraniti resnićno priateljstvo in dobroto do vsakega ćloveka, a to najprej v iskreni ljubezni do slovenskega naroda. 3. Ne pozabiti, da je tisti, ki nam vse daje, Bog, naš Stvarnik ...“

Slovenski kulturni praznik v Švici je popestril s pesmijo nastop komornega zbora Slovenija in kvartet Kranjci, pogumno pa sta nastopili tudi Renata in Nataša, prva je zapela: V dolinci prijetni je ljubi moj dom, druga pa recitirala pesem Osmi februar od Ljubke Šorli.

Naj bo tako, kot je zapisal neznani slovenski izseljenski pesnik leta 1902 v Amerikanskem koledarju:

„Karkoli me od doma loći,
moj dom je slovenski dom,
in zanj živim v ljubezni vroći —
Slovenec sem, Slovenec bom!“

**berite in širite
našo luć**

ocvirki

KAJ SE JE ZGODILO 1946 NA ŽALAH?

V začetku leta 1946 so neko noč prišli na pokopališče Žale v spremstvu oblastnikov nemški ujetniki s kamioni. Ujetnikom so dali piti žganja, kolikor so hoteli. Potem so jim naročili **ekshumirati posmrtno ostanke dr. Ehrlicha, bana Natlačena, študentov Župca** in mislim, da tudi **Jaroslava Kiklja**. Vem, da so izkopali še več drugih grobov, skratka **vseh tistih, ki jih je OF po Ljubljani likvidirala** v glavnem v letu 1942. Ko so vsa trupla naložili na kamion, so jih pod vodstvom takratnih oblastnikov morali odpeljati nekam proti Postojni in so jih vrgli v nam ne-

znano brezno. To so povedali nemški ujetniki.

Leta 1946 je takratni generalni vikar in kasnejši škof Anton Vovk na veliko noč v slavnostni pridigi govoril o Kristusovem grobu in vstajenju in pri tem dejal: „V vseh časih so bili grobovi rajnih in pokopališča kraj spoštovanja in nedotakljivosti. **Le včasih se je zgodilo, da so divje hijene vdrle na pokopališče in razkopale ter oskrunile grobove . . .**“

Poslušajoči so dobor razumeli, kam je to merilo, in menda je še isti večer tržaški radio raznesel v svet to novico.

Dr. Stanislav Lenič

MLADINA, Ljubljana, 17. nov. 89/2.

PROZOREN POSKUS ZAVAJANJA JAVNOSTI

Smešenje s „preplašenostjo“ (to počne CKS in SZDL z oporečniki, ki zahtevajo sprejetje nove ustave za zagotovitev demokracije in novo opredelitev položaja Slovenije v Jugoslaviji in Evropi) nam visoki slovenski partijski funkcionarji lahko mirno prihranijo.

Skrajno cinično je, da te vrste očitkov delijo ljudje, ki so v službi priključeni na policijsko UKV omrežje, katerih življenje se odvija v spremstvu oboroženih spremljevalcev, v katerih pisarne in domače spalnice se sliši podrsavajoč korak prezeblega policaja na straži, ki jim policijski minister Ertl pošilja obvestila in jih prosi za nasvete o tem, h komu naj to noč vdre z ekipo devejevcev, in ki se hvalijo s tem, da so Kavčičevo knjigo prebrali, še preden je šla v tiskarno, pa je niso ustavili. Podlo.

Naslednji cinizem je v partijskem očitku, da si želi del opozicije „dobiti v skupščini glavno besedo mimo volitev“ in v očitku, naj opozicija neha igrati vlogo „večno ponižanih, razžaljenih in ogroženih“. Prevedeno v vsem normalnim ljudem razumljiv jezik to pomeni:

„Del opozicije bi rad tako, kot to že ves čas delamo mi, komunisti, brez volitev zavzel skupščino. Toda mi, ki to že ves čas delamo, nismo tako nori, da bi to dopustili. Zato jih bomo obtožili, da hočejo počenjati nekaj, kar sicer že ves čas počenjamo mi, hkrati pa jim bomo javno v brk povedali, da jih v skupščino ne pustimo in da naj se zaradi tega ne delajo, kot da jih v skupščino ne pustimo.“

Igor Bavčar

DEMOKRACIJA, Ljubljana, 19. dec. 89/3.

BREZ SLOvencev

Pred dnevi je Delo objavilo vest, da bo po novem v Sloveniji služil vojaški rok le še 1 % (en odstotek) slovenskih fantov. V enotah JLA v Sloveniji čez pol leta praktično ne bo več slovenskih vojakov, oficirjev pa že tako ali tako skoraj ni.

JLA se je po izkušnjah s poletjem 1988 odločila v Sloveniji oblikovati vojaške enote takšnega sestava, ki bodo uporabne tudi proti „notranjemu sovražniku“. Najbrž sploh ni treba ugihati, katera nacionalnost bo poslej prevladovala v vojaških enotah pri nas. Se je začela 1. faza priprave na okupacijo? Kaj počne slovenska oblast?

DEMOKRACIJA, Ljubljana, 19. dec. 89/1.

slovinci po svetu

ARGENTINA

Ob 60-letnici, kar je bila telovadna organizacija Orel razpuščena, je Slov. kulturna Akcija v Argentini izdala lani kot 139. publikacijo Perniškovo knjigo: *Zgodovina slovenskega Orla*. Knjiga ima 262 strani z 88 fotografijami. Knjiga je gotovo obogatitev za zgodovino slov. katoliškega gibanja v državi SHS. — Po dolgem bolehanju je 1. dec. umrl v Bariločah Ljubljčan Jože Mavrič, ki je bil kljub bolehnosti priden delavec v slov. skupnosti. — Slomškovo šolo v Slomškovem domu je lani obiskovalo 60 otrok. Sedem mladih je šolo zaključilo. — V Buenos Airesu obstaja hrvaško-južnoameriški institut, ki izdaja štirikrat na leto revijo *Studia Croati-*

ca v španščini. Revija je lani obhajala 30-letnico izhajanja. Zadnja številka lani veliko piše o političnem razvoju v Sloveniji. Slovenska ljudska stranka (SLS) obhaja letos 100-letnico obstoja. Je edina od vseh nekdanih jugoslovanskih strank, ki je ves čas po vojni članica mednarodne zveze krščanskih demokratskih strank, ker se v času okupacije ni kompromitirala. Za 100-letnico je odbor izdal Program SLS, obdelan v 11 poglavjih in 86 odstavkih. Njen predsednik je po smrti dr. Miloša Stareta dr. Marko Kremžar. Njen pobudnik je bil prelat dr. Andrej Kalan. Njeni predsedniki dosedaj pa: Karel Klun, dr. Ivan Šušteršič, dr. Anton Korošec, dr. Franc Kulovec, dr. Miha Krek in Miloš Stare. — V Villa Mercedes živi mala skupina Slovencev. Imajo pa svojo šolo „Mirka Kunčiča“, ki jo vodi Jožica Kopač Zupančeva. Otrok je samo sedem, trije iz Ville Mercedes, štirje pa se pripeljejo 90 km daleč iz mesta San Luisa. O da bi imeli v Evropi dosti takih Slovencev!

OB DOGODKIH V ROMUNIJ

Na zgodovinski zlom socializma (v Romuniji) ZKS na pravkar minulem kongresu sploh ni reagirala. Sprejela je le medlo izjavo o dogodkih v Romuniji, iz katere je videti, kot da je bil romunski režim nekakšna skrajna deviacija socializma, pravzaprav zloraba ideje socializma.

To pa nikakor ni res. Dogodki v Madžarski v petdesetih letih, Češkoslovaški v šestdesetih letih, izredno stanje na Poljskem, Tiananmen, krvava vstaja v Romuniji in izredno stanje na Kosovu niso deviantna naključja, ampak končna posledica notranje logike socialističnega sistema, ki ne more dopustiti niti resnične gospodarske niti politične konkurence.

Dokler sta Jugoslavija in v njej tudi Slovenija socialistični, ne le po imenu, ampak tudi po vseh drugih znakih, toliko časa tudi pri nas obstoji stalna nevarnost nasilnega ohranjanja starega režima.

Slovenska demokratična zveza
DELO, Ljubljana, 28. dec. 89/2.

OVADBA KRIVCEV ZA POBOJ NA TEHARJIH

Študentsko glasilo *Tribuna* je celjskemu javnemu tožilstvu ovadilo „neznane osebe“ zaradi poboja več tisoč ljudi v dneh po vojni na Teharju. Ovadba temelji na člankih, ki so jih objavili nekateri časopisi.

Kot smo izvedeli, bo javno tožilstvo to ovadbo obravnavalo enako kot vse druge, pri čemer bo upoštevalo dejstvo, da takšna dejanja ne zastarajo.

S tem bi pravzaprav najbolj osvetlili eno od mračnih povojnih zgodovinskih epizod, ki že lep čas vznemirjajo celjsko in širšo javnost.

Da jo je treba vsestransko raziskati, so zahtevali tudi na zadnji programski volilni konferenci celjske občinske organizacije ZKS.

DELO, Ljubljana, 29. dec. 89/2.

DINAR PRIKLJUČEN NA TEČAJ MARKE

S 1. januarjem je bil dinar razvrednoten v razmerju 10.000 proti 1, obenem je pa postal zamenljiv in do 30. junija priključen tečaju nemške marke. To pomeni, da je prejšnji tečaj (1 marka

= 70.000 dinarjev) sedaj spremenjen v razmerje 1 marka = 7 dinarjev.

Obenem so prišli 1. januarja v obtok novi dinarski bankovci in kovanci, katerih poimenovanja odgovarjajo razmerju 1:10.000. Stari bankovci z mnogimi ničlami ostajajo za sedaj veljavni.

Več kot pol jugoslovanskih delavcev živi na meji revščine in jugoslovanski povprečni dohodek znaša manj kot 250 mark na mesec. Nedonosna podjetja naj bi bila zaprta, kar bo sedanjo 15%-no brezposelnost nujno zvišalo.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 2. jan. 90/8.

100.000 JUGOSLOVANOV IZSTOPILO 1989 IZ KP

ZKJ je lani izgubila okrog 100.000 članov. V preteklih sedmih letih je vrnilo rdečo knjižico skupno 600.000 ljudi. Največ izstopov so zabeležili v Sloveniji, ki se prav tako kot Hrvaška poteguje za večstrankarsko ureditev. Opazovalci so navedli kot razloga za izstop iz partije globoko gospodarsko krizo v Jugoslaviji in medpartijska negotlasja.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 4. jan. 90/8.

2665%-NA PODRAŽITEV V JUGOSLAVIJI

Dirjačoka inflacija v Jugoslaviji je dosegla v decembru 1989 z 2665% v primeri z decembrom 88 nov rekord. Samo v decembru so cene poskočile v primeri z novembrom za 58,8%.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 4. jan. 90/27.

KDO POMETA S KOM?

V imenu MLADINE se je pogovarjal Ervin Hladnik-Milharčič z urednico partijskega lista EVROPA ZDAJ Mirjana Križman. Iz tega pogovora so vzeti ti-le stavki:

KRIŽMAN: Demokratizacija v Sloveniji je tudi delo naše partije in če partiji demokratizacija ne bi bila po volji, bi, tako kot je v navadi pri komunističnih režimih, preprosto pometla z opozicijo.

MILHARČIČ: Pardon. Sedaj je v navadi, da opozicija pometa s partijami kot z mačkami. Vsaj na Poljskem, Češkem, Madžarskem in v Bolgariji ter

Vzhodni Nemčiji je tako, če naj vam Romunije niti ne mečem naprej. Ali ni tako, da bi, če partija ne bi bila tako prijazno privolila v opozicijo, pometlo pač njo, privolila pa je, ker jo je desetleten pritisk stisnil ob zid?

KRIŽMAN: Ali ni prav v tem modrost partije, da je ugotovila resnost in težo državljanjskih pobud?

MILHARČIČ: Ali je sploh imela kakšno drugo možnost?

KRIŽMAN: Mislim, da ne in da je dobro, da je ugotovila, da druge možnosti nima.

MLADINA, Ljubljana, 12. jan. 90/28.

SLOVENSKI KOMUNISTI PRELOMILI Z BEOGRAJSKIM PARTIJSKIM VODSTVOM

Slovenski komunisti so se od ZKJ ločili. Za Slovence jugoslovanska partija ne obstaja več, je rekel Bekeš, član slovenskega partijskega vodstva. Zgrajena naj bi bila lastna partija, je dodal, katere pravila in cilji naj bi bili oblikovani po socialdemokratičnih. Bekeš je nadaljeval, da slovenska partija noče biti dlje del nezmotljive urejene organizacije starega sloga, kot ga predstavlja ZK. Veliko bolj hoče biti odprta za sodelovanje z ostalimi silami v Jugoslaviji, katerih cilj je gradnja demokracije. Slovenija ne bo po Bekešu odslej več zastopana pri vodstvenem vrhu zvezne partije, je pa pripravljena, z njo skleniti zvezo na državni ravni.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 5. feb. 90/1.

SLOVENIJA ODPOKLICALA SVOJO MILICO S KOSOVA

Jugoslovanska republika Slovenija je odpoklicala svoje enote milice s Kosova, kjer se nahajajo posebne zvezne enote za ohranjanje miru in reda. Odpoklic milice sovпада z ločitvijo KPS od ZKJ. Po nekem poročilu beograjske televizije bi utegnili Hrvaška slediti slovenskemu zgledu. Obe republiki odklanjata srbsko zatiralno ravnanje proti albanski manjšini na Kosovu. Neka alternativna skupina zbira od 29. januarja v vseh velikih mestih pokrajine podpise za izjavo „Za demokracijo — proti

nasilju". Po lastnih podatkih je nabrala že 300.000 podpisov.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 6. feb. 90/6.

LEGITIMNOST

Naenkrat je postalo jasno, da sedanje oblastne garniture pred očitkom nelegitimnosti ne rešuje niti ravsanje v Beogradu niti leporečje na sejah. Že samo dejstvo, da bomo na slovenskem ozemlju čez dva meseca prvič po letu 1938 kolikor toliko svobodno volili, drastično postavlja pod vprašaj vsak dan, ki ga sedanji nelegitimno postavljeni funkcionarji in uradniki preživijo na svojih položajih.

Glede predlogov o razpustitvi sedanjega izvršnega sveta in vključitvi opozicije v novo prehodno vlado se sedanja oblast dela, kot da teh zahtev ni. Seveda za vsem skupaj ne tiči neznanje, ampak dobro premišljena poteza, katere namen je ohraniti vsaj navidezno legitimnost sedanje oblasti do volitev.

Nastop Jožeta Pučnika, ki je na sestanku v skupščini zavrnil kozmetične ponudbe, kaže na to, da opozicija ne bo zlahka nasledla. Stranke v Demosu niso (več) majhne skupinice, temveč organizacije z razvejeno mrežo terenskih odborov in vzpostavljajočo se notranjo demokracijo.

Janez Janša

DEMOKRACIJA, Ljubljana, 6. feb. 90/1.

Najhujša oblika zlorabe politične oblasti je prilaščanje države. Pri nas v Sloveniji je bila pot od privatne prilastitve države iznajdba pojma „socialistične demokracije“, ki je pomenila trajno ustoličenje partije v državnem vodstvu. — J. Pučnik.

DEMOKRACIJA, Ljubljana, 19. jan. 90/27.

RAČUNOVODJE — PARTIJSKI USLUŽBENCI?

ZKS ali Stranka demokratične prenovе je 1. februarja objavila novo lestvico članarine, ki pomeni 34-odstotno znižanje članarine.

Kako se ta članarina steka na partijski žiro račun?

- Članom ZKS članarino „trgajo“ od plače in jo nakazujejo na partijske žiro račune.

- 9000 računovodij v firmah porabi vsaj tri delovne ure, da izračuna nove osnove za plačevanje partijskih članarin svojih delavcev, (kar znaša) 135.000 DEM. Teh delovnih ur seveda ne plača partija, ampak vsi zaposleni v teh organizacijah.

- Za vsako mesečno nakazilo partijske članarine naredi gospodarstvo in negospodarstvo slovenski partiji naslednje brezplačne usluge: računovodske ure (45.000 DEM), stroški nakazovanja (25.000 DEM), oboje skupaj 12 mesecev (840.000 DEM).

- Slovenska partija bo samo zato, da bo zbrala denar za svoje delovanje, povzročila v letu 1990 gospodarsko škodo v višini (druga in tretja točka) 975.000 DEM.

Po teh neverjetnih številkah postane vsakomur jasno, zakaj se partija tako krčevito upira razpustitvi svojih osnovnih organizacij v gospodarstvu in negospodarstvu. **Ne gre za ideologijo, ampak za denar.**

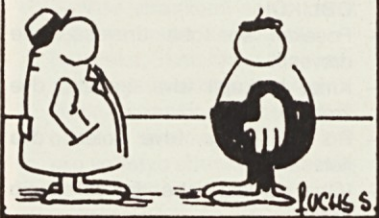
DEMOKRACIJA, Ljubljana, 13. feb. 90/2.

KAMELEONI

Najprej je Zveza socialistične mladine postala stranka ZSMS (z novim pristankom liberalna stranka), nato se je Socialistična zveza znebila delovnega ljudstva, na koncu pa so komunisti postali prenovitelji. Tudi sindikat se dela neodvisnega.

Seveda ni mogoče nikomur oporekati, da lahko kot človek spremeni svoje politično prepričanje. Vendar ni mogoče verjeti človeku srednjih let, da lahko v kratkem času meseca ali dveh povsem spremeni svoje vrednote, na katerih je slonelo njegovo politično prepričanje. **Tak človek je bodisi popoln neznačajnež ali pa se pretvarja.**

VELIKI KOMUNISTI SO SE
KALILI PO
ZAPORIH! KAKO SE
ČASI
PONAVLAJJO.

Ker te organizacije v novih preoblikah še vedno sestavljajo isti ljudje, spremembam že zaradi tega ni mogoče verjeti. So pa tudi drugi razlogi za to. Kljub vsem kozmetičnim spremembam se nobena od organizacij ni odpovedala denarju, ki ga dobiva iz proračuna, ali drugim ugodnostim. Tako bivše družbenopolitične organizacije dobivajo skupaj približno 40-krat več denarja, kot ga je predvideno za nove politične organizacije. S tem denarjem plačujejo svoje profesionalne aparate in predvolilno propagando, kakršni opozicija sploh ne more biti kos.

Najpomembnejši razlog za to, da kozmetičnim spremembam ni mogoče verjeti, pa je, da so organizacije dejansko na oblasti. Zato bi marsikaj od tega, kar obljublja v lepih novih programih, lahko začele takoj uresničevati. Tako partija sedaj v besedah prisega na konfederacijo, hkrati pa slovenski izvršni svet še naprej podpira Markovičev program. **Vsako podporo Markoviču je v današnjih razmerah že mogoče šteti za izdajo interesov Slovenije.** (Praktična usmeritev slovenske oblasti se ne kaže le v mirnem sprejemanju zelo visoke cene, ki jo bo Slovenija plačala za uresničitev tega programa, ampak tudi v obotavljanju s kakršnimi koli resnimi ukrepi ob blokadi in v nadaljnjem plačevanju sredstev v sklad za nerazvite.)

Rajko Pirnat

MLADINA, Ljubljana, 16. feb. 90/19.

kaj ko bi se malo vadili v slovenščini

● IZBERI PRAVILNO DVOJINSKO OBLIKO!

- Posekali so (oba drevesa, obe drevesi).
- Kmet je kupil (dva žrebeta, dve žrebeti).
- Pri hiši imajo (dve kolesi, dva kolesa).
- (Oba dekleta, obe dekleti) imajo radi.
- Tako je vlekla na (ušesa, ušesi).

● POSTAVI SAMOSTALNIKE V OKLEPAJU V DVOJINO IN MNOŽINO!

- (Drvo) že cveti.
- Kako lepo se (jagnje) pase!

- To (stoletje) bo šlo v zgodovino kot nekaj izjemnega.
- Rad bi videl (morje).
- (Ustje) reke je zelo široko.

● POSTAVI SAMOSTALNIKE V OKLEPAJU V DVOJINO IN MNOŽINO!

- Z vlaka smo opazili (naselje).
- (Nadstropje) je lepo pometeno.
- V vodi so odkrili majhno neznano (bitje).
- Spoznal sem novo (pristanišče).
- Danes je vas preletelo vojaško (letalo).

● Z NASLEDNJI MI KRAJEVNIMI IMENI ODGOVORI NA VPRAŠA-

Valentin Vodnik (1758—1819)

je prvi slovenski pesnik. Razvil se je zlasti pod mentorstvom razgledanega razsvetljenca barona Zoisa.

Po poklicu je bil duhovnik in profesor. Rodil se je podjetnim staršem kmečko-prekupniške rodovine s trdnim domom v predmestju Ljubljane (Zgornja Šiška). Deloval je največ v Ljubljani, kjer je tudi umrl.

Izdal je drobno zbirko Pesme za pokušino. Med njegovimi pomembnejšimi pesmi so Zadovoljni Kranjec, Drama, Vršac, Moj spominek, nekatere basni, napisi za mesece in uganke.

Uveljavil se je tudi kot pisatelj, prevajalec, urednik, časnikar in jezikoslovec.

NJA: KJE JE DOMA, OD KOD PRIHAJA, KAM GRE?

- Dunaj, Trst, Jesenice, Celovec, Gorjensko, Koroško, Primorsko, Štajersko, Dolenjsko, Švica.

● DOPOLNI POVÉDI S SAMOSTALNIKOM „OKO“!

- Kako lepe . . . !
- Pred . . . se mi je zameglilo.
- Na levem . . . imam okvaro.
- Oslepel je na obe . . .
- Kurja . . . so velika nadloga.

● DOPOLNI POVÉDI S SAMOSTALNIKOM „DRVA“!

- K . . . so priložili še premog.
- Z . . . nismo posebno dobro preskrbljeni.
- Stal je skrit pri . . .
- Nakupiti moramo še nekaj . . .
- Spravil se je nad . . .

● DOPOLNI POVÉDI S SAMOSTALNIKOM „TLA“!

- Z novimi . . . pa res nimamo sreče.
- Brada mu je segala do . . .
- Sklanjal se je k . . .
- Možiček je ostal precej pri . . .
- Pobriši . . . z mokro cunj!

● DOPOLNI POVÉDI S SAMOSTALNIKOM „PLJUČA“!

- Mojim . . . nekaj manjka.
- Zbolel je na . . .
- Z njegovimi . . . nekaj ni v redu.
- Pri mesarju kupi pol kile . . . !
- Zajel je polna . . . zraka.

● SAMOSTALNIKE V OKLEPAJIH POSTAVI V PRAVILEN SKLON!

- Zaloputnil je z (vrata).
- Teta nam je postregla s praženimi (jetrci).
- Vejice so že nastavile (oko).
- S polnimi (usta) boš reveže težko potolažil.
- Kisla juha s (pljučka) je odlična.

● IZBERI IZ OKLEPAJA PRAVILNO OBLIKO!

- Poleno je vrgel proti (drvom, drvom).
- Kupi mi mast za (kurje oči, kurja očesa)!
- (Pljučam, pljučem) je treba svežega zraka, ker s (pljuči, pljučmi) dihamo.
- Ustavil se je pri (drveh, drvih).
- Ne loputaj z (vrati, vratmi)!

● **VSTAVI PREDLOG „Z“ OZIROMA „S“!**

- ... sadjem smo letos zadovoljni.
- Tomaž se je prekucnil ... lestve.
- Ne igray se ... ognjem!
- ... šahom ima Marko veliko veselje.
- Ne piši ... nosom!

● **VSTAVI PREDLOG „K“ OZIROMA „H“!**

- Pojdi ... Kovačevim po kruh!
- ... hiši bomo prizidali še lopo.
- Tiščala sta glavo ... glavi.
- Zvečer gremo ... Hostnikovim.
- Zelje se ... kranjski klobasi prav prileže.

● **IZBERI IZ OKLEPAJA USTREZNI PREDLOG!**

- Skodelica je padla (iz, z) mize.
- (Z, iz) gore smo imeli lep razgled.
- Vzel sem mu gorjačo (iz, z) rok.
- Prejmite lepe pozdrave (iz, z) morjal!
- Pozdravljamo vas (iz, z) Brezij!

● **IZBERI IZ OKLEPAJA USTREZNI PREDLOG!**

- Ali je že prišel (iz, s) seje?
- (Iz, z) dela se je vrnil zelo zdelan.
- (S, iz) podstrešja smo spravili vso navlako.
- (Z, iz) drevja je padlo že vse listje.
- Padel je (iz, s) kovanja.

● **DOPOLNI STAVKE Z USTREZNIH SESTAVLJENIM PREDLOGOM!**

- Krpan je posekal lipo ... kamnite mize.
- Potok priteče ... skale.
- ... grmovja se je prikazala lisica.
- Avto je odpeljal ... hiše.
- Sonce je pokukalo ... oblakov.

● **KAKO SE IMENUJEJO MLADIČI NASLEDNJIH ŽIVALI?**

- Koklja, krava, kobila, koza, svinja, zajklja, košuta, srna, ovca, raca, vrabica, medvedka?

● **ZA KAJ RABIMO**

- izvičaj, grebljico, oblič, sveder, pilo, dleto?

REŠITEV NALOG IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE NAŠE LUČI

● **TRPNIKE V TVORNIKE:** Na fari so ustanovili pevski zbor. V megli slabo vidimo. Prijeli so mnogo ljudi. Počasi prilazimo daleč. Ob lepem vremenu gore dobro vidimo.

● **TRPNIKE V TVORNIKE:** Sodom so obročje brž nabili. Tatu so obsodili na dosmrtno ječo. V življenjskem boju mnogo ljudi izrinejo. Tujega diplomata so izgnali iz države.

● **PREDMETI IN ZANIKANE POVÉDI:** Ne prižgem luči. Krave ne prodam. Ne kuham polente. Ne pometam sobe. Šipe ne razbijem. Vrat ne odprem. Časopisov ne berem. Kumaric ne jem. Znamk ne zbiram. Brata nikjer ne vidim.

● **ČIŠČENJE PREDMETOV:** Stene belimo. Preproge iztepavamo. Tla ribamo. Roke umivamo. Parket loščimo. Posodo pomivamo. Dvorišče pometamo. Dimnik ometamo. Perilo peremo. Rano razkužimo. Travo pograbimo. Obleko krtačimo.

● **SAMCI:** Gosak, jelen, lev, vran, mravljinec, konj, oven, samec ose, trot, kozel, racman, bik.

● **„PUST“:** Drži se čemerno kot pust

v pratiki. Po vasi hodijo pustne šeme ali maškare. Naredili so pusta, to je moško lutko iz slame ali cunj, in jo te dni ob norčijah vozijo okoli. Pokopavajo pusta: dan po pustnem torku vozijo lutko v sprevedu in nato vržejo v vodo ali sežgejo. Oblekel se je kot za pusta.

● **PRAVILNA OBLIKA SAMOSTALNI-KOV:** Sosedovi teleta le niso zaklali. Vsa piščeta spravi v kurnik! Mama je peljala obe deteti na sprehod. Kdo nam bo pomagal nositi težka bremena? Kupi mi dve peresi!

● **PRAVILNA OBLIKA SAMOSTALNI-KOV:** Koliko veder vode si že prinesla? Danes mi je poštar prinesel celo kopico pisem. Vseh naselij le niso uničili. Prav veliko debelih debel pa tukaj ni! Vseh morij le nisem videl.

● **ZANIKANJE POVÉDI:** Vseh slovenskih pogorij ni prehodil. Mesar ni prodal telečjih reber. Gesel ne prepisite! Mati ne zapre vsak večer vseh oken. Nisem še videl obzidij starih mest.

● **PRAVILNA OBLIKA:** Sveti Miklavž je prinesel tri jabolka. Poslušali smo ga z očmi in ušesi. Odnese je dve pismi. Oslepel je na obe oči. Zadnji-krat me je obiskal pred dvema letoma.

stranka

Stranka je organizirana skupina ljudi, ki se zavzema za uresničenje svojega političnega programa. — Ustanoviti stranko. — Pristopiti k stranki. — Med strankami se je začel boj za zmago na volitvah. — Delavska, kmečka, meščanska, konservativna, napredna, vladna stranka. — Poslanci liberalne stranke. — Programsko vodstvo stranke. — Politična stranka.

Zborovanja so se udeležili strankarji in nestrancarji. — Bil je zagrižen strankar.

Njegovi strankarski somišljeniki. — Strankarska pripadnost. — Strankarski boji pred volitvami. — Strankarski časopis. — Strankarski in nestrankarski politični sistem. — Društvo je bilo strankarsko neopredeljeno.

Razvito strankarstvo. — Prepoved strankarstva. — Tudi med učitelji se je čutilo strankarstvo.

Strankin program. — Strankina politika. — Strankin časopis. — Sestal se je strankin odbor. — Strankina izkaznica. — Odvetnik je zastopal strankine pravice.

V Demos — združeno opozicijo so vključene Slovenska demokratična zveza, Socialdemokratska zveza Slovenije, Slovenski krščanski demokraci, Slovenska kmečka zveza in Zeleni Slovenije. — Demos zahteva odpravo enopartijske politične ureditve v Sloveniji in Jugoslavijo kot konfederacijo. — Zahtevajo odpravo rdeče zvezde s slovenske zastave in odpravo imena Socialistična iz naziva Republika Slovenija. — Zahteva uvedbo zakonitega parlamenta, to je takega, ki ga bo izvolilo ljudstvo na svobodnih volitvah.

družinski kotichek

šola za starše

NI TAKO PREPROSTO BITI OČE

Marsikateri oče se le s težavo znajde v svoji vlogi, in sicer toliko bolj, kolikor bolj popolno odigra svojo vlogo njegova žena. Čim bolj popolneje se žena zamisli in živi v vlogo matere, toliko bolj nepotreben je, vsaj na videz, oče. Če je prisotna še izkušena babica, ki je vedno pripravljena pomagati in tudi dejansko priskoči vsakokrat, kadar je treba zamenjati mater, ima oče hitro občutek, da ni potreben za nič drugega, kot da poskrbi za zunanji okvir, za stanovanje in denar, in da pazi, da se materi in otroku nič ne zgodi.

Če bi delal samo to, bi ostala neizpolnjena njegova bistvena vzgojna naloga: biti pomočnik, prijatelj in tovariš pri igri, človek, ki je „zraven“, ki ga otrok potrebuje, od katerega nekaj pričakuje in mu je v veselje, če je z njim.

čemu smo tu?

Ali je vredno živeti, da služimo Bogu, da se imamo dobro, da delamo, da skrbimo za druge? Zdi se mi, da je vredno za to živeti, saj mora človek svoje življenje osmisliti.

To pa še ne pomeni, da si ne bi želela v življenju nekaj doseči, da ne stremim za določenim ciljem. Želim si, da bi bila srečna, da bi si izbrala dober poklic, da bom lahko samostojna, se sama odločala, sama zase skrbela, da ne bom odvisna od podpore drugih. Seveda bom tudi rada drugim pomagala in bom vesela, če bodo drugi v stiski meni pomagali. Zato moram imeti dobre prijatelje, ki bi razumeli mene in moje težave. Tudi jaz bi jim rada pomagala pri njihovih problemih. K življenju spada tudi prijateljstvo, zabava in veselje.

Vsak človek ima v življenju veliko prijateljstev, a samo enega, ki ga ima najbolj rad.

Klavdija, 8. razred, ZRN

TRI VRSTE OČETA

Možne so tri različice:

Oče dobrih starih časov, oče, ki ga otroci spoštujejo in se ga hkrati boje, ki mu ponižno služi mati in ki gospoduje nad vsem dogajanjem. Je nedotakljiv, včasih nevaren, na vsak način pa zelo visoko nad otrokom. Mati je pomočnica otrokom pred očetom, ki je samosvoj, nasilen in nepreračunljiv.

Druga vrsta očeta je odsoten, vedno zaposlen, hiteč gospodarstvenik, ki je vedno na poti, podnevi in ponoči, da zasluži denar, ki včasih kot gost stopi v stanovanje in nekako moti, ki pa hoče potem imeti mir. Okrog njega zgradi mati špansko steno, ko otroke potihem opozarja, naj bodo vendar popolnoma mirni.

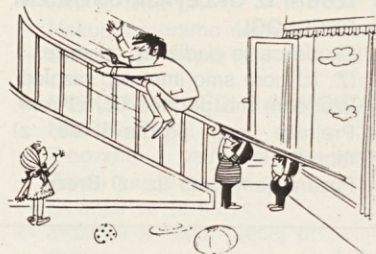
Tretja vrsta, oče enakopravnosti, je napol oče in napol mati in ima ženo, ki je prav tako napol oče. Žena je zaposlena in s svojim možem deli skrb in delo z otroki. Tak oče drži v eni roki knjigo, iz katere študira, v drugi pa steklenico za mleko, ki jo ponuja svojemu otroku.

Naravno je, da je večina očetov nekakšna mešanica dveh, morda pa tudi vseh treh vrst.

VLOGA OČETA

Če oče ni vključen v družinsko dogajanje, lahko dobi občutek, da je v družini odveč. Osamljen sedi v svojem naslanjaču ali pa pohajkuje v veseljaški družbi. In kriza je tu. Zakon, ki bi moral biti poln življenja, postane puščava.

Škoda bi bilo, če bi bili otroci materi v breme, očetu pa motnja. Na svet ne pridemo niti kot popolne matere niti kot popolni očetje. Tega se je treba šele priučiti. Z veliko mero potrpljenja in medsebojne pomoči, seveda.

Za očeta ni počitka.

Oče pa bi se moral zavedati še nečesa. Praviloma pomeni otroku „Bog Oče“ prav toliko kot njegov lastni oče. V tem smislu vzgaja oče versko svoje otroke vsak dan, pa čeprav ne reče niti ene besede o veri. Če je oče hišni policaj, s katerim mati ves dan grozi („Le počakaj, da pride oče!“), potem velja tudi za Boga podoba svetovnega policaja, ki je tu, da grozi, kara in kaznuje. Če je živčen, neobvladan človek, ki ne prenese ugovaranja, ki ne dopušča otrokom njihovega mnjenja, ki je vsak trenutek užaljen, če otroci ne storijo vsega, kar hoče, prenesejo otroci njegovo podobo tudi na Boga.

Če je oče mnogo zdoma, stalno utrujen in težko dostopen, bo otrok to prenesel na Boga, ki bo zanj daleč, nedostopen, dejansko odsoten.

Seveda očetje niso za svoje otroke bogovi. Toda kaj si naj fant misli o Bogu, če je bil njegov oče z njim vedno nezadovoljen, če je vedno godrnjal in ga preganjal, ker je bil preveč občutljiv za svojo čast, če je od očeta doživljal vedno samo grajo in prevelike zahteve?

Bog v življenju otroka

ČEMU VERSKA VZGOJA OTROK?

Ali je versko vzgajati otroke še sodobno? Ali z versko vzgojo ne zaviramo naravnega otrokovega razvoja? Drugače rečeno: ali otroku celo ne škoduje? Taka in podobna vprašanja danes pogosto slišimo.

Mnogi starši otroka versko vzgajajo iz privzgojene dolžnosti. Čutijo, da morajo otroku ponuditi nekaj vrednega, zanesljivega, pa čeprav je njihova vera šibka.

Na vprašanje, čemu pošiljajo starši otroke k verouku, pogosto odgovarjajo: „To je samo po sebi umevno. Neko vero človek mora imeti.“ Ali pa: „Če že veliko ne koristi, pa gotovo ne škoduje. Saj morajo otroci vendar postati poštene ljudje!“ Kdor našteva take razloge, bo svojega otroka stežka usposobil za življenje po veri. Pošiljal bo otroka k verouku, ne bo ga pa versko vzgajal.

Otroci so doslednejši. Neki deček je pri verouku na vprašanje, čemu so ga starši dali krstiti, odgovoril: „Da bi z Jezusom postal srečen človek!“ Ali so tudi njegovi starši razmišljali v tej smeri? Dvomim. Na vprašanje, ali je nekdo, ki je kristjan, srečnejši, je rekel: „On ve, da bo nekoč vse dobro.“

Vsak človek se sprašuje: „Kaj bo z menoj?“ Odgovor nekristjana se bistveno razlikuje od odgovora kristjana. Zaradi vere v Jezusa Kristusa kristjan

namreč veruje tudi v vstajenje. Z vero v vstajenje je rešeno vprašanje o smislu življenja. To je odgovor, ki nas lahko napolni z veseljem zaupanjem. Ali ni to zadosten nagib tudi za versko vzgojo otrok?! Gre za obogatitev življenja, za novo razsežnost, ki jo hočemo ponuditi tudi svojim otrokom.

K duhovniku je prišel oče z dvema otrokoma, starima pet in šest let. Mož je dejal: „Pripeljal sem vam svoja otroka. Prosim vas, da ju versko vzgojite. Jaz sam ne verujem. Ne morem verovati. Rad pa bi, da bi moja otroka postala verna človeka. Sem brezverec. Toda ne bi rad, da bi morala moja otroka živeti tako kot jaz.“

Kakšno priznanje! Oče ne more svojima otrokoma dati nobene vere. Sedaj lahko duhovnik sede in otrokoma govori o Bogu. Seveda. Toda ali to zadostuje? Ali tak verouk brez zgleda, brez vere staršev lahko v otroku razvije vero? Dosedanje izkušnje kažejo, da to le redko uspe.

Globoko verni krščanski starši imajo v svojem srcu veliko željo, da bi svoje otroke vzgojili v dobre ljudi in dobre kristjane. Tem staršem je krščanska vera dragocena vrednota in jo zato želijo posredovati tudi svojim potomcem. Pred Bogom čutijo dolžnost, da svoje zakonsko in družinsko življenje oblikujejo odgovorno in da ustvarijo takšno družinsko vzdušje, da bodo otroci v njem začutili krščanskega duha. Pri teh prizadevanjih jih podpira tudi Cerkev z rednim veroukom in drugimi cerkvenimi dejavnostmi.

DOMAČA HIŠA

Zemeljski oče naj bi prevzel v družini opravila, ki so tudi božja opravila: varo-

vati, voditi, poslušati, odgovarjati in biti zanesljivo navzoč.

V življenju otroka igra veliko vlogo stanovanjska hiša. Ko kasneje sliši o „božji hiši“, o „vratih k Bogu“, ki so odprta, da se človek lahko vedno vrne k njemu, bo podoben navezal na svoje izkustvo iz otroštva.

Otroke je danes težko obvarovati pred pustolovskimi poskusi. Marsikdo hodi po stranpoti več let. Važno je, da ima otrok, ki je zunaj, v torbi ključ od domače hiše in ve: moji starši so mi rekli, da se lahko vedno vrnem, v kakršnem koli stanju bom, da bodo veseli, če bom spet doma.

zakonca med seboj

ura, ki jo je treba navijati

Nekdo je rekel, da je zakonska ljubezen ura, ki jo je treba naviti samo enkrat v življenju. Nasprotno, treba jo je čim večkrat. Če ni želje po ljubezni, ni ljubezni.

Zakon ima svojevrstno zakonitost: ni avtomat, ki se sproži z „da“ pred oltarjem in matičarjem, temveč je čudovit in občutljiv mehanizem, ki ga je treba sestavljati dan za dnem, del za delom. Da ga sestaviš, je včasih potrebno vse življenje.

Težave in krize v zakonu so nekaj običajnega, kajti ravnotežje in življenjska sila v njem sta odvisni od volje dveh, ki se vsak dan trudita, da se srečata. Gorje, če ne bi bilo ovir! Te zakon utrjujejo in pomagajo pri razvoju njegove značilnosti: stanovitnost v ljubezni. Zakonca skupaj gradita sožitje v ljubezni, ki traja vse življenje.

To je zakon: mož in žena ustvarjata to enkratno mojstrovino (enkratna in neponovljiva je zanj) in tako skupno dozorevata. Če pa pred težavami pobegneta in se ločita, se odrečeta temu, da bi živela v polnosti, in za vedno pokopljeta svoje ljubezenske sanje iz mladosti.

Tiste ljubezenske sanje niso le začetek, ampak tudi sad zakona. Šele v zakonu preidejo nedoločeni obrisi v čudovito uresničenje, osnutek v svojo izvedbo. Preprosto: sanje postanejo ljubezen.

oglasi

● **DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO?** Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevedu Corso Italia, vas pričakujemo v **PALACE HOTELU**, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija). Zelo ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 04 81 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

● **Dragi rojaki!** Za Vašo **SELITEV** v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. **HORŽEN**, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● **RAČUNALNIKI:** Sinclair 48 K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari **RADIOAPARATI**, **AVTORADIO Hi-Fi**. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

● V bližini Brežic **PRODAM** hišo z gospodarskim poslopjem in 3 ha zemlje. Ugodno za obrt ali kmečki turizem. Cena po dogovoru. Informacije po 20^h na telefonu: ZRN, München, 089 - 201 1350.

● V Prečni pri Novem mestu **PRODAM** dvostanovanjsko hišo z delavniškimi prostori, telefonom in centralno kurjavo. 1000 m² zemljišča je zasajenega s sadjem. Hiša ima 300 m² uporabnega prostora. Cena 150.00 mark. Informacije po telefonu: Slovenija 068 - 24 - 246.

● Ugodno prodam obrat za izdelovanje in polnjenje brezalkoholnih pijač. Delo je zagotovljeno in vpeljavno. — Informacije: tel. YU 063 - 36 234.

● Pri Portorožu **PRODAM** zidano vikend hišo z urejeno okolico in pogledom na morje. — Telefon: YU 062 - 81 15 54.

● V Slovenski Bistrici **PRODAM** vseljivo hišo s poslovnimi prostori. — Naslov: Anica Robnik, Vrhole N. H., 62316 Zg. Ložnica, Slovenija, tel. 062 - 81 15 54.

Če potujete v München,
Vas pričakuje
HOTEL ERBPRINZ
Sonnenstr. 2, 8000 München 2
tel. 089 / 59 45 21.
Družina Zupan

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

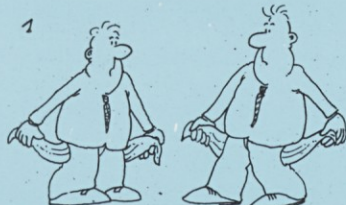
ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvojne pisem za tujino.

pošten smeh je več vreden kot dva joka

ZDRUŽEVANJE SREDSTEV

KADAR SO NEUMNI NA OBLASTI, SE PAMETNI DELAJO NEUMNE; NEUMNI PA PAMETNE.

Kaj če bi sklicali kongres zveze nekomunistov?

KAPITALIZEM JE V KRIZI: NE MORE VEČ ZAPOSLOVATI DELAVCEV IZ SOCIALIZMA.

Na rob prepada so nas pripeljali po najkrajši poti.

KJER SEKAJO DREVESA, OSTANEJO ŠTORI.

Ko človeka prisilijo, da umolkne, začne misliti.

KULT OSEBNOSTI JE MANJŠE ZLO KOT KULT NE-OSEBNOSTI.

Madžar in Rus gresta iskat zlato. Madžar ga kmalu najde veliko kepo.

Rus mu reče: „Bratsko si ga bova razdelila!“

„Nič bratsko,“ pravi Madžar, „ampak pol na pol!“

o

Zidar je padel z ogredja in leži nepremično na tleh.

Preddelavec pokliče dva delavca.

„Ali naj ga peljemo v bolnišnico?“ ga vpraša eden od njiju.

„Ja, a prej mu izvlecita roke iz žepa, da bo videti, ko da se je ponesrečil pri delu!“

o

Irski dramatik Shaw je pripovedoval mlademu časnikařu zgodbo svoje prihodnje komedije: „Prvo dejanje. Moř vpraša: ‚Ali me imaš rada?‘ Žena odgovori: ‚Obožujem te.‘ — Drugo dejanje. Moř vpraša: ‚Ali me imaš rada?‘ Žena odgovori: ‚Obožujem te.‘ — Tretje dejanje. Moř vpraša: ‚Ali me imaš rada?‘ Žena odgovori: ‚Obožujem te.‘ Zavesa.“

„Kje pa je tu zaplet?“ vpraša časnikař.

„Zaplet je v tem, da v vseh treh dejanjih nastopa ista ženska, moř pa je vedno drug.“

o

„Med sprehodom po dalmatinski plaži sem stopil na jeřka. Koga naj tořim za bolečine in zdravljenje? Upravo kopališča?“

„Načelno ja, imeli pa boste prav toliko uspeha, kot če bi tořili jeřka.“

o

„Ali je Brežnjev res zbiral šale, ki so pripovedovale o njem?“

„Ja, še bolj pa ljudi, ki so jih pripovedovali.“

o

„Ali se tudi partija lahko zmoti?“

„Načelno ja, praktično pa nikdar.“

„Kako pa to veste?“

„Vprašali smo partijo.“

o

„Ali je res, da je polovica članov CK idiotov?“

„Kakšna nesramnost! Polovica članov CK gotovo ni idiotov.“

o

Na vremenoslovski postaji zazvoni telefon.

„Ali je tam vodja postaje?“

„Ja.“

„Ali bi lahko naročil pri vas za nedeljo lepo vreme?“

„Lahko. Za koliko oseb pa?“

o

Vodnik razlaga izletnikom na obali velikega jezera: „Če se vidi od tu nasprotna obala jezera, pomeni, da bo deževalo.“

„Kaj pa, če se ne vidi?“

„Potem pa že dežuje.“

o

„Kako je bilo na izletu?“

„Lepo, le to se nam je zgodilo, da tedaj, ko smo se pripeljali na železniško postajo, nismo in nismo mogli najti gostilne, ko smo se vračali, pa nismo in nismo mogli najti železniške postaje.“

o

Mladi dramatik prinese rokopis svoje drame priznanemu pisatelju. Ta dramo prebere in mlademu pisatelju pove: „Spremenite konec drame tako, da se junak drame ustrelji, ne pa zastrupi!“

„Zakaj pa? Ali ni vseeno?“

„Seveda ne! Kako pa boste sicer gledalce prebudili?“

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikanek, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

P. mag. Janez Znidar, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Anton Štekl, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien. (Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, 10, rue de la Révolution, Châtelineau, 6070 Châtelet (Belgique).

(Tel. 071 - 39 73 11).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Mgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München.

(Tel. 089 - 90 30 050).

Martin Horvat, stanovanje in pisarna Slovenske misije, 1000 Berlin 62,

Kolonnenstraße 38. (Tel. 030 - 788 19 24).

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdähler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, Urbanstraße 21, 7410 Reutlingen 1. (Tel. 07 1 21 - 44 7 89).

Župnijska pisarna Slow. kath. Mission, Krämerstraße 17, 7410 Reutlingen 1.

(Tel. 07 121 - 45 2 58).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7900 Ulm, Olgastraße 137.

(Tel. 0731 - 27 2 76).

Slovenski župnijski urad (Marijan Bečan, Branko Rozman), Liebigstr. 10,

8000 München 22. (Tel. 089 - 22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:

09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan, 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21, v Malmöju:

040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Robert Podgoršek, Seebacherstr. 15, Postfach 521, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 44 15 in 01 - 301 31 32).

Pisarna Slov. misije, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 31 32).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).